

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Edukační možnosti knižní série *Percy Jackson a Olympané* v řecké mytologii
Educational possibilities of the book series *Percy Jackson and the Olympians*
in Greek mythology

Pavla Jirmanová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Keparťová, CSc.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: B D-ZSV

2023

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Edukační možnosti knižní série Percy Jackson a Olympané v řecké mytologii* potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 8.7. 2023

Chtěla bych zde moc poděkovat paní docentce Janě Kepartové za vedení mé bakalářské práce. Děkuji především za cenné rady a postřehy, které mi pomohly tuto práci dokončit a vylepšit, a za její ochotu a vstřícnost.

Abstrakt

Tématem mojí bakalářské práce jsou *Edukační možnosti knižní série Percy Jackson a Olympané v řecké mytologii*. Obsáhne všechny řecké bohy, mytologické bytosti a artefakty, které se v sérii vyskytují a následně zhodnotí celou sérii v rámci její edukační funkce. Samotná osnova práce má následující části. V první kapitole stručně představuji autora Ricka Riordana a jeho dílo, tedy o čem píše, co je častým prvkem jeho knih, v jakém žánru se pohybuje, pro jakou věkovou a cílovou kategorii jsou jeho knihy určeny a podobně. Ve druhé kapitole představuji hlavní postavy a charakterizují je. Poté následují celkem tři kapitoly, z nichž se každá soustředí na jednu knihu (jeden díl série). V každé z těchto kapitol nastíním děj knihy a následně představuji všechny mytologické bytosti či prvky, které se v knize nacházejí a porovnávám je s mytologií, kterou známe od antických autorů i z antické hmotné kultury (především z vázového malířství, ale i jiných archeologických a numismatických pramenů). Snažím se tak ukázat, jak moc se americký autor nám známé mytologie drží, zda si případně něco pozměnil nebo naopak přebírá naprosto přesné vzorce od antických autorů. Závěr každé této kapitoly obsahuje shrnutí toho, jak kniha přispívá k rozvoji znalostí mytologie nejen v autorově domovině, ale i jinde, včetně naší země. Odhaluji tak edukační přínos knih dětem ve věku cca 11-14 let, což je koneckonců cílem mé bakalářské práce.

Klíčová slova

Percy Jackson, Rick Riordan, Řím, Řecko, mytologie, edukace, dětská a young adult literatura

Abstract

The topic of my bachelor's thesis is the *Educational possibilities of the book series Percy Jackson and the Olympians in Greek mythology*. It will include all the Greek gods, mythological beings and artifacts that appear in the series and then evaluate the entire series as part of its educational function. The syllabus itself has the following parts. In the first chapter, I briefly introduce the author Rick Riordan and his work, i.e. what he writes about, what is a common element of his books, what genre he works in, what age and target category his books are intended for, etc. In the second chapter, I introduce the main characters and characterize them. This is followed by a total of three chapters, each focusing on one book (one part of a series). In each of these chapters I outline the plot of the book and then introduce all the mythological beings or elements found in the book and compare them with the mythology we know from ancient authors and from ancient material culture (primarily from vase painting, but also from other archaeological and numismatic sources). In this way, I am trying to show how much the American author sticks to the mythology we know, whether he has changed something or, on the contrary, he is adopting absolutely exact formulas from ancient authors. The conclusion of each of these chapters contains a summary of how the book contributes to the development of the knowledge of mythology not only in the author's homeland, but also elsewhere, including our country. In this way, I reveal the educational benefit of books to children aged approximately 11-14 years, which is, after all, the goal of my bachelor's thesis.

Keywords

Percy Jackson, Rick Riordan, Rome, Greece, mythology, education, children and young adult literature

Obsah

Úvod	7
1 Rick Riordan a jeho dílo	9
2 Hlavní postavy	11
2.1 Percy Jackson.....	11
2.2 Annabeth	12
2.3 Grover	13
3 Kniha <i>Percy Jackson: Zloděj blesku</i>	15
3.1 Děj knihy.....	15
3.2 Mytologické prvky v knize <i>Percy Jackson: Zloděj blesku</i>	16
3.3 Edukační význam knihy <i>Percy Jackson: Zloděj blesku</i>	24
4 Kniha <i>Percy Jackson: Moře nestvůr</i>	27
4.1 Děj knihy.....	27
4.2 Mytologické prvky v knize <i>Percy Jackson: Moře nestvůr</i>	28
4.3 Edukační význam knihy <i>Percy Jackson: Moře nestvůr</i>	39
5 Kniha <i>Percy Jackson: Prokletí titánů</i>	41
5.1 Děj knihy.....	41
5.2 Mytologické prvky v knize <i>Percy Jackson: Prokletí titánů</i>	42
5.3 Edukační význam knihy <i>Percy Jackson: Prokletí titánů</i>	51
Závěr	52
Seznam použitých informačních zdrojů	53

Úvod

Hlavním impulsem k výběru tohoto tématu byla moje myšlenka, že k edukaci mladších dětí velice přispívá osvojování si nových informací zábavnou formou. Když si dítě přečte poutavý a napínavý příběh, který mu představí řeckou mytologii jednoduše, srozumitelně a v případě Ricka Riordana mnohdy i s vtipem, je pravděpodobné, že ho toto téma nadchne více než prostý výklad. Tato práce důkladně představuje a rozebírá značnou část série *Percy Jackson a Olympané* a je zajímavá především tím, že odhaluje schopnost jejího autora vyzdvihnout to podstatné a předat to samotnému čtenáři.

Nejdříve bych tuto sérii ráda představila. *Percy Jackson a Olympané* je světoznámá série o chlapci Percym, kterému se začnou dít podivné věci a časem zjistí, že je polobohem, jehož otec je bůh moře a vodního živlu, *Poseidón*. Hlavní hrdina prožívá stále nová a stále nebezpečnější dobrodružství, která souvisí s tím, že kolem něj ožívají bájně starořecké postavy. Celý tento románový mytologický svět byl vytvořen autorem jménem Rick Riordan. Autor působil jako učitel angličtiny a historie. Později se rozhodl věnovat psaní knih, především pro děti. Vytvořil rozsáhlý svět založený na řecké mytologii. Mezi jeho další úspěšné série patří například *Bohové Olympu*, což je volné pokračování série *Percy Jackson*, *Apollónův pád* nebo *Magnus Chase a bohové Ásgardu*.¹

Výzkumnými otázkami mé bakalářské práce jsou tyto: Je série o Percy Jacksonovi vhodným nástrojem k vzdělávání dětí a přispívá k získávání jejich znalostí v oblasti řecké mytologie? Co se z těchto knih mohou děti naučit?

Pro toto téma jsem se rozhodla hned ze dvou důvodů. Prvním je ten, že tato dětská a velmi dobrodružná série si získala mé srdce už v době, kdy jsem sama byla dítě. Dle mého jsou tyto knihy velmi kvalitním dílem pro děti školního věku. Knihy však nejsou jen zábavou pro děti: Dle mého si zde na své přijdou i dospělí, které kupříkladu zajímá řecká mytologie, nebo chtějí strávit příjemný čas u napínavé a nenáročné knížky. Druhým důvodem je fakt, že jsem se o tématu řecké mytologie chtěla dovědět více, poznat třeba postavy, které jsem zatím neznala a objevit jejich vlastnosti a úlohu v mytologickém světě. Obecně mě baví beletristická literatura s tímto tématem. Když jsem si knihy před nedávnou dobou pročetla znovu, překvapilo mě, kolik postav ještě stále neznám. Myslím si, že zpracováním této práce dosáhnu vyššího přehledu a budu se ve starořecké mytologii lépe orientovat. Vidím to tedy

¹ Rick Riordan série | Databáze knih. *Knihy* | Databáze knih [online]. Copyright © 2008 [cit. 26.02.2023].

Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/serie-autora/rick-riordan-6750>.

jako propojení něčeho, co je mi už dlouho blízké s poznáním tématu, které mě opravdu zajímá, ale zároveň o něm ještě stále mám příliš málo znalostí.

V neposlední řadě bych ráda nastínila budoucí metodologii své práce. V první řadě se pokusím o, pokud možno celostní rešerši, tj. vytvořit si ucelený přehled současné literatury o konkrétním tématu. Budu čerpat z knih jako jsou například *Řecké mýty* od Roberta Gravesa, který zohledňuje různé verze jednotlivých mýtů, přehledná *Encyklopedie antické mytologie* od Gerharda Finka nebo *Bohové a hrdinové antických bájí* od Vojtěcha Zamarovského. Pro základní orientaci vyjdu z *Encyklopedie antiky*, jež vznikla v roce 1973 na půdě tehdejší Československé akademie věd a dosud nebyla nahrazena novou původní domácí produkcí. Dále budu samozřejmě pracovat se samotnými knihami od Ricka Riordana, ze kterých jsem si při jejich čtení dělala důkladné poznámky a zaznamenávala si jednotlivé pojmy, které hodlám ve své práci rozvést. Další metodou, kterou využiji, je metoda pozorování. Budu sledovat a popisovat jednotlivé mytologické skutečnosti v daném díle. Metoda, která je pro mou práci opravdu klíčová, je metoda srovnávání, která se využívá v případech, kdy je potřeba zjistit shodné nebo rozdílné stránky u více různých objektů. V mém případě půjde o komparaci vyobrazení mytologie a mytologických postav s tradiční mytologií, jak jsem již popisovala výše. Též plánuji použít metodu analýzy, v jejímž rámci se budu věnovat rozboru autorova díla. Pracovat budu s jeho překladem od PhDr. Dany Chodilové.² Také bych chtěla dodat, že všechny překlady citovaného textu, pokud není uvedeno jinak, jsou mým dílem.

Z hlediska historiografie jde o práci, která pracuje s tím, jak je mytologie začleňována do kultury v dnešním světě, a s tím, zda a jak se dokáže v této formě jevit jako edukační zdroj pro děti a mládež. Také jde o to, jakým způsobem je dnes obecně antická mytologie v krásné literatuře zobrazována.

² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Praha: Fragment, 2013. Vzhledem k tomu, že není jasné, podle jakých pravidel překladatelka přepisovala antická jména, upravila jsem je i v citacích z jejích textů stejně jako ve všech ostatních prepisech řeckých a latinských jmen – podle *Encyklopedie antiky* 1973. (SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973.).

1 Rick Riordan a jeho dílo

„Rick Riordan (* 5.6.1964) je americký spisovatel. Téměř 15 let působil jako učitel angličtiny a historie na veřejných i soukromých školách v Kalifornii a texaském San Antoniu. Po těžkém rozhodování se povolání učitele vzdal a začal se plně věnovat psaní knih pro děti i dospělé, za které získal řadu cen, mimo jiné i tři nejprestižnější americké literární ceny v žánru mystery.“³ Sám autor o této změně mluví jako o velmi dobrém rozhodnutí z hlediska jeho přínosu vzdělávání dětí a mládeže v oblasti řecké mytologie: „Dobré je, že jako dětský autor stále pracuji s dětmi. Doufejme, že se mi podaří přimět více dětí, aby se zajímalo o čtení mytologie díky mým knihám, více, než by se mi to podařilo, jakožto učiteli.“⁴ Proslavil se zejména knižní sérií *Percy Jackson a Olympané*, která si získala mnoho fanoušků po celém světě a dočkala se dokonce i filmového zpracování. Riordanova tvorba je charakteristická zejména tím, že autor ve svých knihách zpracovává mytologii, a to nejen řeckou, ale i například egyptskou nebo severskou. Řecká mytologie ale značně převažuje.

Na otázku, kde získal inspiraci k vytvoření díla Percyho Jacksona, odpovídá autor následovně: „Můj syn Haley se mě zeptal, zda bych mu pověděl pohádku na dobrou noc o bozích a hrdinech. Učil jsem řeckou mytologii již spoustu let, takže jsem mu rád vyhověl. Když mi došly mýty, byl zklamaný a zeptal se mě, zda bych mohl vymyslet něco nového se stejnými postavami. Pár minut jsem o tom přemýšlel. Poté jsem si vzpomněl na projekt kreativního psaní, který jsem dělal se svými žáky z šesté třídy. Nechal jsem je, aby si vytvořili svého vlastního hrdinu poloboha, syna nebo dceru jakéhokoliv boha, kterého chtěli a nechal je popsat pátrání v řeckém stylu pro toho daného hrdinu. Z hlavy jsem si vymyslel Percyho Jacksona a řekl Haleymu vše o jeho pátrání po Diově blesku v moderní Americe. Trvalo mi tři noci říct celý příběh, a když jsem byl hotov, Haley mi řekl, že bych to měl napsat jako knihu.“⁵

Pro tuto práci je klíčová již výše zmíněná knižní série *Percy Jackson a Olympané*. Kdybychom měli stručně popsat děj tohoto fenomenálního počínu dětské literatury, v první řadě bychom měli zmínit, že je to příběh o dvanáctiletém chlapci Percym, který se dozví, že

³ Rick Riordan Životopis | Databáze knih. *Knihy* | *Databáze knih* [online]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/rick-riordan-6750> [cit. 3.07. 2023].

⁴ An Interview With Rick | Rick Riordan. *Rick Riordan* [online]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/an-interview-with-rick/> [cit. 21.11. 2021].

⁵ Frequently Asked Questions | Rick Riordan. *Rick Riordan* [online]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/frequently-asked-questions/> [cit. 21.11. 2021].

je synem starořeckého boha Poseidóna. To odstartuje lavinu událostí, která mu od základu změní život. Percy se se svými kamarády, Satyrem Groverem a dcerou Athény Annabeth, pouští do nebezpečných dobrodružství s řeckými bohy a bájnými mýtickými nestvůrami, o kterých si do té doby myslel, že nejsou skutečné.

Tato série knih je dle mého názoru velmi dobrým vstupem do světa řecké mytologie a dětem, které si ji přečtou, rozhodně rozšíří obzory v dané problematice. Každý díl je velice poutavý a ukrývá velké množství odkazů na různé starořecké bohy, bytosti a artefakty. Pojd'me si tedy představit každou knihu zvlášť.

2 Hlavní postavy

2.1 Percy Jackson

Percy Jackson je protagonistou série *Percy Jackson a Olympané*. Jeho postava je bezpochyby napsaná podle známého řeckého hrdiny Persea, což dokazuje i autorovo vyjádření k výběru jména postavy: „Percy je zkratka pro Persea, starého řeckého hrdinu. Víím, že původní Perseus byl synem Dia, ale jak bylo vysvětleno v *Moři nestvůr*, Percyho matka ho takto pojmenovala, protože Perseus je jeden z mála hrdinů, kteří mají šťastný konec (ve většině verzí).“⁶ V *Moři nestvůr* je tato informace předána takto: „Ten Perseus vždycky vyhrál. To proto mě máma pojmenovala po něm, i když to byl syn Dia a já Poseidóna. Ten původní Perseus byl jedním z hrstky hrdinů v řeckých bájích, kteří se dočkali šťastného konce. Ostatní umřeli – podvedení, zbití, zmrzačení, otrávení nebo prokletí bohy. Máma doufala, že zdědím Perseovo štěstí. Podle toho, jak se mi zatím život vyvíjel, jsem nebyl velký optimista.“⁷

Percy je malý chlapec, kterému se odjakživa dějí zvláštní věci, které ho většinou dostávají do problémů. Jak později sám zjistí, děje se tak proto, že je polobůh a celý jeho život se ho snaží dopadnout různé bájně nestvůry. Polobůh znamená, že je napůl člověkem a napůl synem boha. Jeho otcem je v sérii tedy – na rozdíl od antické mytologie, jak ji známe z antické literatury – bůh Poseidón.

Zajímavé je, že všichni polobozi v Riordanově díle trpí ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou) a dyslexií. Autor tvrdí, že jeho záměrem bylo poukázat na to, že i děti s těmito poruchami mohou být velmi talentované a mít potenciál být úspěšné. Stejně jako to zjistil sám Percy.

Perseus byl podle antické mytologie synem nejvyššího boha Dia a dcery krále Akrisia Danay. Patřil do skupiny velmi mála hrdinů, který neměl žádnou zápornou vlastnost, dokonce ani pro okrasu.⁸ „Krásou se rovnal bohům, vynikal silou a obratností, byl bezpříkladně odvážný, a hlavně vždy ve všem úspěšný, což je vlastnost, které si lidé obvykle cení nejvíc.“⁹ Percy Jackson, jenž má vykazovat jistou podobnost s Perseem, byl také velmi

⁶ Frequently Asked Questions | Rick Riordan. *Rick Riordan* [online]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/frequently-asked-questions/> [cit. 23.11.2021].

⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*. Praha: Fragment, 2013, str. 127.

⁸ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, str. 346.

⁹ Tamtéž.

odvážný, hlavně co se týče jeho dobrodružných výprav, kde se mu vždy podařilo uniknout z nebezpečí, úspěšně bojovat s nestvůrami a splnit cíl výpravy.

„Nejrozšířenější obrazový typ Persea zobrazuje hrdinu s uťatou hlavou Medúzy, kterou vítězně pozdvihuje. Nejednalo se vlastně o ilustraci mýtu o Perseovi, protože podle literární i obrazové tradice hrdina musel ihned po stětí nestvůry prchnout.“¹⁰ Obrazový typ Perseova vítězství tedy neodkazuje na konkrétní chvíli jeho života, ale mýtus shrnuje a oslavuje.¹¹ Také Percy Jackson se v díle Ricka Riordana utkal s Medúzou, tím se ale budu podrobněji zabývat v následujících kapitolách.

2.2 Annabeth

Annabeth je Percyho kamarádka, se kterou se seznámil v táboře polokrevných. Spolu s Groverem (viz další podkapitola) ho doprovází na každé jeho výpravě. Tato postava je podle slov Ricka Riordana vytvořena podle Atalanty, nejslavnější řecké hrdinky, která byla též popisována jako blondatá válečnice s divokýma očima.¹² Charakter a vlastnosti Annabeth jsou ale převzaté od řecké bohyně Athény, která je v knize její matkou.

Athéna je dcerou nejvyššího boha Dia; bohyně moudrosti a vítězně vedené války, ochránkyně práva spravedlnosti a umění.¹³ Díky svému původu a Diově lásce se stala Athéna jednou z nejmocnějších bohyně vůbec. Již od nejstarších dob byla hlavně bohyní války, což vyplývalo z její funkce ochránkyně před nepřáteli. Válku měl ve své kompetenci také Diův syn Arés, ale to jí nevadilo. Arés byl totiž přesněji bohem zuřivé války a bitev, kdežto Athéna byla bohyní moudře a rozvážně vedené války, která pokaždé skončila vítězně, což se o Aréových válkách říct nedalo.¹⁴ U Annabeth je patrný její dobrý smysl pro válečnou strategii, který můžeme vidět například v prvním díle (*Zloděj blesku*) v osmé kapitole, v táborové hře o vlajku. Je to velmi moudrá a inteligentní postava. Dalším rysem je Annabethin velký zájem o architekturu, který pramení pravděpodobně z toho, že Athéna je bohyní umění a řemesla.

Velmi hezky je zde zakomponovaný i popis vztahu mezi Athénou a Arachné, jelikož Annabeth má, jakožto dcera Athény, hrůzu z pavouků. „Arachné, princezna z lidského Kolofónu,

¹⁰ BAŽANT, Jan. *Perseus & Medusa: zobrazení mýtu od počátku do dneška*. Praha: Academia, 2017, str. 93.

¹¹ Tamtéž, str. 93.

¹² Frequently Asked Questions | Rick Riordan. *Rick Riordan* [online]. Dostupné z: <https://rickriordan.com/about/frequently-asked-questions/> [cit. 23.11.2021].

¹³ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 72.

¹⁴ Tamtéž.

proslaveného svou nachovou barvou na látky, dokázala tkát tak zručně, že s ní nemohla soutěžit ani Athéna. Když bohyni ukázali látku, do níž Arachné vetkala zobrazení milostných pletek na Olympu, usilovně pátrala po chybě, a protože se jí to nepodařilo, roztrhala dílo v chladné, pomstychtivé zuřivosti. Když se vyděšená Arachné oběsila na trámu, proměnila ji Athéna v pavouka – druh hmyzu, který nejvíc nenávidí – a provaz v pavučinu, po níž se Arachné vyšplhala do bezpečí.¹⁵ V knize *Zloděj blesku* není tento příběh popsán takto dopodrobna, jen velmi stručně, konkrétně v tomto odstavci: „Kvůli příběhu s Arachné,“ uhodl jsem. „Byla proměněna v pavouka, protože vyzvala tvou mámu k soutěži v tkaní, že?“ Annabeth přikývla. „Děti Arachny se od té doby mstí dětem Athény. Když je na míli kolem mě nějaký pavouk, tak si mě najde. Já ty malé příšery nenávidím.“¹⁶

2.3 Grover

Grover, Percyho nejlepší kamarád, není polobůh, nýbrž Satyr, tedy napůl člověk a napůl kozel. Satyrové jsou horší a lesní démoni a průvodci boha Dionýsa.¹⁷ Podle řecké mytologie byli nezbední, prohnání, prostopášníci, dotěrní a vždy veselí, jedině, co je zajímalo bylo víno a ženy a s tím související požitky.¹⁸ Tento popis na postavu Grovera ani zdaleka neseďí. Riordan tyto bytosti v knize zmiňuje spíše v pozadí a konkrétně Grovera vykresluje jako velmi odlišného od ostatních Satyrů. Působí spíše bázlivě, ne tak chytře jako ostatní, ale zato je velmi věrný a nápomocný přítel Percyho. Jeho práce byla vyhledávat polobohy a bezpečně je přivádět do tábora polokrevných. Jeho hlavním životním cílem bylo získat licenci pátrače, aby se mohl vydat najít boha Pána, o což se snažilo již spoustu Satyrů před ním, ale neúspěšně.

„Podle starších představ měli Satyrové kozlí nohy a uši, tupý a široký nos, naježené vlasy a růžky na čele. Později dostali téměř lidskou podobu a jejich původní vzhled připomínaly jen kozlí uši a růžky.“¹⁹ V případě Grovera se Riordan pravděpodobně přiklonil spíše ke starší podobě, jelikož Grover musel neustále skrývat nejen své růžky, ale i kopyta.

¹⁵ GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Přeložil Jiří HANUŠ. Praha: Odeon, 1982, str. 99.

¹⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 266.

¹⁷ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 389.

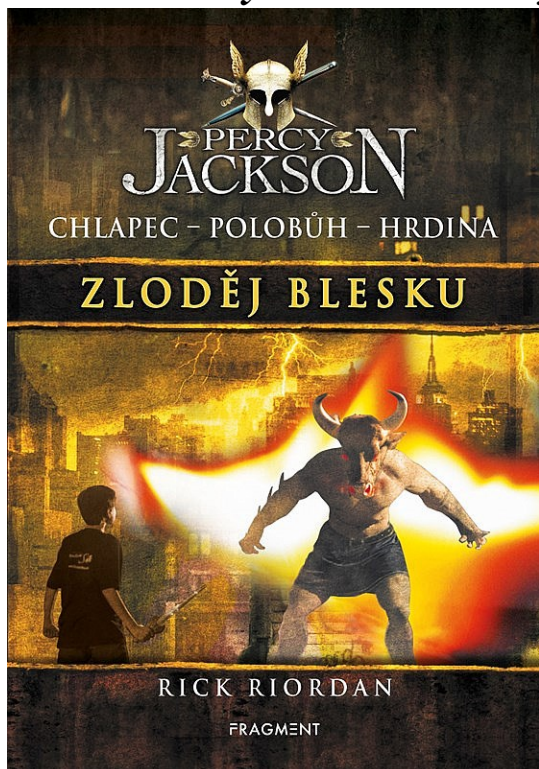
¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

Zajímavé je, že kozí zjev těchto řeckých mytologických bytostí, tedy jejich růžky, kopyta a ocas, dal vzniknout představě našich předků o čertech. Čeští čerti vypadají vlastně stejně, jako řečtí Satyrové, což můžeme vidět i v současných filmech.²⁰

²⁰ Satyr – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Satyr> [cit. 13.04.2023].

3 Kniha *Percy Jackson: Zloděj blesku*

3.1 Děj knihy

Percy je obyčejný problémový dvanáctiletý chlapec, kterému se čas od času přihodí něco podivného. Nepřikládá tomu ale žádný zvláštní význam, dokud na něj v muzeu nezaútočí jeho vlastní učitelka matematiky a nepromění se v Lítici. Postupně Percy zjišťuje, že je polobůh a že bohové a nestvůry z řecké mytologie existují ve skutečném světě. Nestvůry jsou Percymu v patách. Spolu se svou matkou a svým kamarádem Groverem, o němž zjistí, že je Satyr, se vydá do Tábora polokrevných, aby se naučil ovládat své schopnosti a dovednosti a unikl nebezpečí, které mu hrozí. Cestou do Tábora je ale Percy napaden Mínótaurem, který byl poslán bohem podsvětí Hádem a jeho matka je unesena. Do tábora se Percy s Groverem nakonec dostanou.

Tábor polokrevných je místo, kde žijí děti bohů, tedy polobohové, jako je Percy. Náš hlavní hrdina se v Táboře setkává s ostatními polobohy, především s Annabeth, což je dcera bohyně Athény, jak jsme viděli výše. Percy se zde dozvídá, že byl ukraden Diův mocný blesk a je vyslán na výpravu, jejímž cílem je blesk najít. Na výpravu s Percym vyráží Grover, který chce získat licenci pátrače, aby mohl najít boha Pana, a Annabeth, která po výpravě již dlouho toužila a chtěla cestovat.

Na výpravě potká tyto tři protagonisty příběhu velké nebezpečí a boj s nestvůrami. Na cestě se musí potýkat například s Líticemi, Medúzou nebo Chimairou. Naštěstí se jim vždy společnými silami podaří vyváznout. Vydávají se do podsvětí v domnění, že blesk ukradl Hádés. Nakonec vyjde najevo, že Percy má blesk celou dobu u sebe. Hádés ho totiž obviní z jeho krádeže a z krádeže přilbice temnoty. Percy blesk skutečně objeví v batohu, který mu daroval Arés, který blesk ukradl původnímu zloději a podstrčil Percymu, aby z krádeže byl viněn Poseidón a vypukla válka velké trojky. Percy použije Persefoniny perly, aby se dostal z podsvětí a vydává se na Olymp, aby mohl vrátit Diův blesk a odvrátit tak hrozící válku. Percy zde bohům také řekne o svých snech, kde k němu promlouvá Kronos. Arés naznačil, že i on měl nějaké sny a že se domnívá, že byli oba zneužiti k tomu, aby rozpoutali válku. V závěru knihy vyjde najevo, že blesk ukradl Luke, syn boha Herma, který byl pod vlivem Krona a chtěl, aby byla svržena vláda Olympu a Kronos mohl povstat.

3.2 Mytologické prvky v knize *Percy Jackson: Zloděj blesku*

Jako první mytologická postava se zde objevuje Lítice, ve kterou se promění Percyho učitelka matematiky, kterou na něj poslal sám Hádés v domněnce, že ukradl Diův blesk. V knize je popsána takto: „Oči se jí rozsvítily jako kusy uhlí v grilu. Prsty se jí protáhly a proměnily v pařáty. Z bundy se stala veliká kožnatá křídla. Nebyla už člověkem. Stala se z ní svaštělá babizna s netopýřními křídly a drápy a s pusou plnou žlutých tesáků.“²¹ Autor v knize jasně zvolil název Lítice, ale nejčastěji se tyto tvorové v řecké mytologii nazývají Erínye. Erínye byly bohyně pomsty a kletby a služebnice boha podsvětí Háda a jeho manželky Persefony.²² „Hlavním úkolem Erínyí bylo stíhat krvavé zločiny a násilné porušování práva. Pronásledovaly vrahy, lupiče, křivopřísežníky, vzbouřence a rušitele rodinných svazků.“²³ Erínye údajně pronásledovaly i lidi, kteří se zločinu dopustili pouze nevědomky, nebo proti své vůli.²⁴ To byl přesně případ Percyho, který blesk neukradl, ale Lítice ho přesto dokonce dvakrát dostihly. V případě Percyho učitelky to byla pouze jedna, druhé setkání však proběhlo na začátku Percyho výpravy, kde na něj zaútočily dokonce tři. „Homér se například někde zmiňuje o jedné Erínyi, jinde o několika. Teprve Eurípidés píše, že byly tři, a pozdější autoři uvádějí i jejich jména: Alléktó, Tísifoné a Megaira.“²⁵

²¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 21.

²² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 119.

²³ Tamtéž, str. 120.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž, str. 119.

Dalšími postavami, které se v první části knihy objevují, jsou sudičky. „Sudičky – nebo Moiry – jsou skupinou tří tkalcovských bohyní, které při narození přidělují smrtelníkům jejich individuální osudy. Jmenují se Klóthó (Předoucí), Lachesis (Udělující) a Atropos (Neodvratná).“²⁶ Řekové si Moiry představovali jako vážné stařeny: Klóthó bývá obvykle znázorňována, jak drží vřeteno, Lachesis s mírou nebo váhou, a nakonec Atropos s knihou života, slunečními hodinami nebo nůžkami, kterými přestříhovala nit života.“²⁷ Percy sudičky spatřuje na kraji silnice, když jsou s Groverem nuceni vystoupit z porouchaného autobusu. Třetí sudička (tedy Atropos) přestříhne nit s pohledem upřeným na Percyho, což odkazuje na to, že Percy je jakožto polokrevný v nebezpečí.

Na cestě do Tábora polokrevných se Percy, Percyho matka a satyr Grover setkávají s Mínoútaurem, tedy tvorem, jenž byl napůl člověk a napůl býk. „Mínoútauros je obluda, půl býk, půl člověk, syn Pasifaé, manželky krále Mínoá. Otcem Mínoútaura byl býk, jehož poslal Poseidón darem Mínoovi.“²⁸ Jelikož se Mínos za obludu styděl a chtěl ji ukrýt před světem, pověřil Daidala, aby vystavěl Labyrinthos, ve kterém Mínoútaura ukryl. Rok, co rok posílali Athéňané na Krétu sedm chlapců a sedm dívek, kteří byli zavřeni v labyrintu a sloužili jako Mínoútaurova potrava. Tím, kdo Mínoútaura přemohl a zabil, byl až hrdina Théseus, jenž tak učinil s pomocí Ariadny.²⁹ V tom tedy Riordan s antickým mýtem nesouhlasí. Percy toto stvoření po náročném boji totiž nakonec přemůže a jako trofej mu zůstane jeho roh.

V Táboře se Percy znovu setkává se svým učitelem latiny ze školy, panem Brunnerem, o kterém zjišťuje, že je ve skutečnosti Kentaur jménem Cheirón. Cheirón byl moudrý, k lidem přátelsky nakloněný Kentaur a syn Krona, který ho zplodil v koňské stáji s dcerou Okeana Filyrou. Artemis ho naučila lovit a Apollon zase umění léčení a věštění. Cheirón byl také vychovatelem velkých hrdinů, například Achillea, Thesea, Aktaiona a Iasona.³⁰ Postava Cheiróna v knize přesně odpovídá charakteristice Cheiróna v mytologii. Zatímco drtivá většina Kentaurů je v mytologii popisována jako divoká zvěř, Cheirón se od nich svým

²⁶ The Fates :: The Destiny Goddesses. *Greek Mythology* | *GreekMythology.com* [online]. Copyright © Copyright 1997 Dostupné z: https://www.greekmythology.com/Other_Gods/The_Fates/the_fates.html [cit. 18.11.2022].

²⁷ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 281.

²⁸ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003. Mytologie, str. 149.

²⁹ Tamtéž, str. 150.

³⁰ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. Přeložil Jiří HORÁK. V Olomouci: Votobia, 1996, str. 163.

intelektem výrazně liší. V knize je to přímo řečeno samotným Cheirónem: „Moji příbuzní jsou bohužel divocí a primitivní. Můžeš na ně narazit v divočině, nebo při velkých sportovních akcích.“³¹ V Riordanově knize je také řečeno, že byl vychovatelem Hérakla, což se shoduje s původní mytologií.

Ředitelem Tábora polokrevných je bůh vína Dionýsos. Řekové nevnímali Dionýsa pouze jako boha vína a vinařství, ale i jako ochránce ovocných stromů a keřů, jimž dodával mízu, a tedy i jako boha plodivé síly přírody. Jelikož tyto věci vyžadují vlastnosti jako je píle, dovednost a pracovitost, uctívali ho Řekové i jako původce těchto ctností a také jako dáorce bohatství, které z nich vyplývá.³² V knize jsou tyto Dionýsovy vlastnosti zobrazeny v rámci jahodových plantáží v táboře, jejichž úrodu Dionýsova přítomnost silně ovlivňuje. Riordan to ve své knize popisuje takto: „Pověděl mi, že pěstování ovoce takhle ovlivňuje pan D.: když je poblíž, plody úplně blázní. Nejlépe to funguje na hroznové víno, ale to má pan D. zakázáno pěstovat, takže se místo toho věnují jahodám.“³³ Dionýsos zde zmiňuje i to, že v táboře pracuje za trest, který mu udělil jeho otec Zeus za to, že svedl lesní nymfu. Co se týče vzhledu, je velmi znát, že si Riordan dává záležet na tom, aby jednotlivé postavy popsal přesně tak, jak vypadají v mytologii. Dionýsos je Percyho očima v knize popsán takto: „Muž obrácený ke mně byl malý, ale obtloustlý. Měl červený nos, velké vodnaté oči a kudrnaté vlasy. Byly tak černé, že se zdály málem purpurové. Celkově muž připomínal malby dětských andělíčků – jak se jim říká, hububíni? Ne, Cherubíni. To je ono.“³⁴

V táboře se Percy dozvídá o již zmíněném ukradeném Diově mistrovském blesku. Cheirón mu těmito slovy vysvětluje, jak je tato zbraň mocná: „Symbol jeho síly, od nějž se odvozují všechny ostatní blesky. První zbraň vyrobená Kyklópy pro válku proti Títánům, blesk, který odřízl vrcholek hory Etna a srazil Krona z trůnu. Mistrovský blesk, jenž má v sobě tolik síly, že vodíkové bomby smrtelníků vypadají vedle něj jako petardy.“³⁵

Když byla Percymu navrhována výprava za nalezením Diova blesku, byl vyslán, aby se poradil s Orákulem. Orákulum je zcela určitě inspirované jednou z věštíren, jež vlastnil bůh slunce Apollón, konkrétně věštírnu v Delfách. Tato věštírna byla zcela jistě tou nejslavnější

³¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 93.

³² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 105.

³³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 87.

³⁴ Tamtéž, str. 72-73.

³⁵ Tamtéž, str. 149-150.

ve starověkém Řecku. Orákulum je v knize zobrazováno jako starodávná mumie, která dokáže vykládat budoucnost a osud. Jedná se pravděpodobně o Pýthii, což byla kněžka v Apollónově chrámu v Delfách pověřená oznamováním věštek.³⁶ „Nebylo to individuální osobní jméno, ale zosobňující pojmenování kněžky, jejímž prostřednictvím oznamoval Apollón vůli nejvyššího boha Dia lidem, kteří o to požádali a přinesli mu příslušnou obět’.“³⁷ Nejvíce ikonický moment a paralela s Perseem nastává v příběhu ve chvíli, kdy dochází ke střetu Percyho a Medúzy. „Medúza byla jedna ze tří Gorgon, obludných dcer mořského boha Forkýna a jeho manželky Kéty. Byla na rozdíl od svých sester smrtelná, ale jinak se jim svou rozšklebenou tváří, promáčknutým nosem, ohyzdnými tesáky, zvířecíma ušima, kovovými křídly a jedovatými zmijemi místo vlasů navlas podobala; při pohledu na ni člověk hrůzou zkameněl.“³⁸ „Legenda říká, že Medúza byla kdysi krásnou, zapřísáhlou kněžkou Athény, která byla prokleta za porušení slibu celibátu.“³⁹ „Když měla Medúza poměr s bohem moře Poseidónem, Athéna ji potrestala.“⁴⁰ To, že Medúzu z krásné ženy na ošklivou příšeru proměnila Athéna, je řečeno i v knize samotnou Medúzou: „Víš, Annabeth, jedna zlá žena na mě kdysi žárlila, když jsem byla mladá. Měla jsem...přítele, víš, a ta zlá ženská si usmyslela, že nás od sebe odtrhne. Způsobila hrozné neštěstí.“⁴¹ Dále tam popisuje, jak ji Athéna proměnila a že jedinou společnost jí dělají její sochy. Percy, Annabeth a Grover záhy zjistí, že Medúza je chce též proměnit v kámen a přidat si je do své sbírky. Zde se autor velmi držel mýtu o tom, jak Perseus Medúzu přemohl, jelikož Percy stejně, jako tento hrdina, nestvůře utíná hlavu. Důležitou roli autor dává také Annabeth a Groverovi, jelikož Annabeth v boji použila svoji čepici, která ji činí neviditelnou a Grover zase létající boty, které Percy před výpravou dostal od Luka, syna Herma. V mýtu o Perseovi Medúzu zabíjí Perseus, který se k ní dostal na okřídlených sandálech a v kouzelné přilbě, která ho skryla před jejím zrakem. Vrhel se na ni z výšky, přičemž ji sledoval ve svém štítě jako v zrcadle, a kouzelným mečem jí usekl hlavu.⁴² Autor tedy mýtus zpracovává podle skutečné mytologie, akorát

³⁶ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 377.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž, str. 264.

³⁹ The Curse of Medusa From Greek Mythology. *ThoughtCo.com is the World's Largest Education Resource* [online]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/greek-mythology-medusa-1524415> [cit. 18.11.2022].

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 193.

⁴² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 265.

kouzelné předměty, jež pomohly Medúzu přemoci, rozdělil mezi všechny tři hlavní hrdiny, kteří ji společnými silami zabili. Přítomnost Athéniny dcery Annabeth v boji proti Medúze není náhodná. „Podle Ovidiovy verze mýtu ji Athéna proměnila v monstrum a pomáhala Perseovi s jejím zabitím, podle starších verzí buď Perseovi pomáhala, nebo se s Medúzou sama střetla.“⁴³

Na Gateway arch na Percyho zaútočí Chimaira, ve kterou se promění čivava a z její paničky zase Echidna. Myslím si, že díky tomuto komickému ztvárnění si čtenář lépe zapamatuje, že Chimaira je potomek Echidny. „Byla kombinací lva, divoké kozy a hada s dračí hlavou, měla obrovskou sílu a ze svých tří tlam chrlila oheň.“⁴⁴

Na své cestě potkává Percy také Area. Arés byl syn Dia a Héry, který se charakterizuje jako nenasytý, ubručený, krvežíznivý bůh divokého boje bez pravidel, který se oškliví dokonce svému vlastnímu otci.⁴⁵ Bohové na sebe v knize Percyho Jacksona často berou lidskou podobu a vykazují určité charakteristické znaky, díky kterým lze snadno poznat, o jakého boha se jedná. Area se Riordan rozhodl ztvárnit takto: „Před tím chlapíkem na motorce by se i profesionální zápasníci rozběhli k mamince. Měl na sobě červené triko bez rukávů, černé džíny a černý kožený plášť až na zem a na stehně připevněný lovecký nůž. Na očích měl červené sluneční brýle, takové, které pevně přiléhají k hlavě. Měl ten nejkrutější a nejsurovější obličej, jaký jsem kdy viděl – nejspíš docela hezký, ale zlý –, na hlavě mastného černého ježka a jeho tváře byly pokryty jizvami po mnoha, mnoha rvačkách.“⁴⁶ Arés děti požádá, aby mu z opuštěného zábavního parku přinesly jeho štít, který si tam zapomněl, když měl schůzku s Afrodítou. Zde je hezky zakomponován příběh o jejich tajné lásce, kterou se Héfaiostos snažil opakovaně překazit. Z mytologie víme, že Héfaiostos byl Afroditin manžel a její tajné schůzky s Areem se mu moc nelíbily. Tento fakt je v knize moc dobře znázorněn, a to tak, že Percy s Annabeth se vydají do opuštěného parku pro Areův štít a chytí se do Héfaiostovy nastražené pasti, která byla původně určená právě pro Area a Afrodítu. Situace je natolik komická, že je pro děti velmi dobře zapamatovatelná a tuto vztahovou vazbu si mohou dobře zafixovat. Postava Annabeth tuto skutečnost vysvětluje Percymu těmito slovy: „Jednou je chytil. Myslím doslova chytil, do zlaté sítě, a pozval

⁴³ BAŽANT, Jan. *Perseus & Medusa: zobrazení mýtu od počátku do dneška*, str. 109.

⁴⁴ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 194.

⁴⁵ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 52.

⁴⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 243.

všechny bohy, aby se na ně přišli podívat a vysmáli se jim. Héfaistos se je vždycky snaží ztrapnit.“⁴⁷ Bohové se ale, jak je známo, smáli především podvedenému manželovi.

Na své cestě do podsvětí se Percy se svými přáteli zastaví v hotelu a kasinu Lotos, kde propadnou hraní her. Je zvláštní, že jídlo i ubytování je zadarmo a všechno je až moc dokonalé. Naštěstí se Percy jako první probere z transu a vytrhne z něj i Grovera s Annabeth. Když Lotos opustí, zjistí, že v něm strávili pět dní, ačkoliv se to zdálo jako pouhých pár hodin. Stali se tedy obětí Lótofagů. Lótofagové, tedy „pojídači lotosu“ byl bájný národ v severní Africe, který se živil lotosovými květy. K těmto mírumilovným lidem dorazili Odysseovi zvědové a cítili se tam tak dobře, že už se nechtěli vrátit do své vlasti. Odysseus je násilím dotáhl k lodím a nechal je spoutat v podpalubí.⁴⁸

Po tom, co se osvobodili z hotelu Lotos, čekalo naše hlavní hrdiny další nepříjemné setkání. Narazili na partu výtržníků a všichni tři se ukryli v prvním obchodě, na který narazili, což byl Crustyho palác vodních lůžek. To ale nevěděli, že vlezli do doupěte lupiče z Attiky jménem Prokrústés. „Lákal pocestné na cestě mezi Athénami a Eleusinou do své chýše a nabízel jim pohostinství. Svě oběti pak přizpůsoboval svému lůžku: těm, co byli příliš dlouzí, usekl nohy, těm, co byli kratcí, údy naopak natahoval. S Prokrústem se vypořádal hrdina Théseus, který ho položil na jeho lože, z něhož mu přečnívala hlava, a tu mu usekl.“⁴⁹ V Riordanově příběhu má Prokrústés stejný osud a hlavu mu utne Percy, který dokonce zmínil, že příběh Thésea dobře zná, tudíž se rozhodl s Prokrústem vypořádat stejným způsobem.

Před vstupem do podsvětí se v Riordanově knize setkáváme s Charónem. „Charón byl syn boha věčné tmy Ereba a bohyně noci Nykty, převozník mrtvých do podsvětí. Byl to hrubý a nevlídný stařec, což při jeho původu a celoživotním zaměstnání nijak nepřekvapuje. Převážel přes řeku Styx nebo Acherón, a to pouze do podsvětí, zpět na svět nikoli. Tuto službu poskytoval jedině duchům řádně pohřbených mrtvých; duchové nepohřbených museli bloudit navěky nebo (podle méně přísných představ) sto let na březích podsvětních řek.“⁵⁰ V knize je Charónova osobnost zobrazena stejným způsobem, jako v mytologii. Máme zde také možnost vidět jeho touhu po penězích, pro kterou byl známý. Za převezení

⁴⁷ Tamtéž, str. 251.

⁴⁸ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 210.

⁴⁹ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*, str. 191.

⁵⁰ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 192.

duchů zemřelých totiž vždy požadoval odměnu. Z tohoto důvodu dávali Řekové mrtvým peníz pod jazyk, aby mu zemřelý měl čím zaplatit.⁵¹

Rick Riordan v knize velmi hezky a detailně zpracovává podsvětí. Percy se svými přáteli je převozníkem Charónem přepraven po známé řece Styx, kterou Percy v knize popisuje takto: „Charón nás převážel přes temnou hustou řeku, v níž vířily kosti, mrtvé ryby a další, ještě divnější věci – plastové panenky, pomačkané karafiáty, promočené diplomy s pozlacenými okraji.“⁵² Charón dětem při převozu vysvětluje, že řeka je velmi znečištěná, jelikož do ní lidé hází své naděje, sny a nikdy nesplněná přání.⁵³ Zde mohl Riordan narážet na dnešní znečištěnou přírodu. Kamarádi Percymu postupně vysvětlují, jak to v podsvětí a s dušemi zemřelých funguje. Zmiňuje zde i tři soudce. Tyto soudce ustanovil nejvyšší bůh Zeus se slovy: „a proto jsem ustanovil soudci své smrtelné syny, dva z Asie, *Mínoa* a *Rhadamanthya*, a jednoho z Evropy, *Aiaka*. Po smrti se hned ujmou svého soudcovského úřadu na křižovatce tří cest, kde dvě odbočují opačným směrem, jedna z nich vede k Ostrovům blažených a druhá do Tartaru. Zemřelé přicházející z Asie bude soudit Rhadamanthys a příchozí z Evropy Aiakos. Mínós bude pověřen dohledem a bude rozhodovat v případech, kdy se druzí dva nedohodnou. Tak bude nejspravedlivějším rozsudkem stanoveno, kam se má který z lidí dostat.“⁵⁴ Rick Riordan si místo těchto soudců přidal k Mínoovi osobu Thomase Jeffersona a Shakespeara, čímž do příběhu zakomponoval i historické postavy. Rick Riordan čtenářům také představuje Asfodelová a Elysejská pole a Tartaros.

Před samotným vchodem do podsvětí se hlavní hrdinové museli vypořádat s Kerberem. Kerberos je obrovský pes, který hlídal vchod do podsvětí. Pochází od Týfóna a Echidny a nejčastěji je zobrazován se třemi hlavami. Hésiodos ho popisuje dokonce s padesáti hlavami a nazývá ho „hnusným a strašným“. Každého, kdo vstoupí do Hádu přivítá přátelským vrtěním ocasu, ale kdo chce opět ven, toho spolkně.⁵⁵ Jeho matka Echidna je též matkou Chimairy, kterou jsem již zmínila výše. Percy se svými přáteli musel přes Kerbera proklouznout, protože by poznal, že jsou naživu. Kerberos v knize vůbec nepůsobí přátelsky,

⁵¹ Tamtéž.

⁵² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 311.

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ TRENCSENYI-WALDAPFEL, Imre. *Mytologie*. Praha: Odeon, 1967. Klub čtenářů, str. 171.

⁵⁵ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 189.

spíše naopak, ale Annabeth nakonec jeho pozornost odlákala tím, že psovi hodila gumový míček.

Percy se zde samozřejmě setkává s Hádem, bohem podsvětí. Hádés je syn Krona a Rheie, bratr Diův a Poseidónův. Když proběhlo losování o vládu nad světem, připadlo mu podsvětí (též je nazýván Zeus podsvětní). Zde vládne nad zemřelými spolu se svou manželkou Persefonou, ale stále poslouchá svého staršího bratra Dia. I přesto, že je to odpudivý, pochmurný a stále zamračený bůh, není nepřátelský ani k lidem, ani ke svým bratrům.⁵⁶ V příběhu první knihy je Hádés celou dobu považován za zápornou postavu a zloděje Diova blesku. Nakonec vyjde najevo, že Hádés blesk neukradl a nechtěl rozpoutat válku mezi svými bratry. Tudíž se ukáže, že Hádés opravdu neměl žádné zlé úmysly a pouze si hledí svého, tj. vlády nad podsvětím. Riordan tohoto boha v knize velmi barvitě a přesně popisuje: „Především byl nejmíň tři metry vysoký, oblečený v černé hedvábné róbě a s korunou spletenou ze zlata. Pleť měl bílou jako albín, vlasy po ramena a černé jako uhel. Nebyl to svalovec jako Arés, ale vyzařoval sílu. Rozvaloval se na trůnu z lidských kostí a vypadal pružně, elegantně a nebezpečně jako panter.“⁵⁷

Rick Riordan v knize nezapomíná ani na Hádovu manželku Persefonu. „Hádovou manželkou se stala Persefoné proti své vůli, ale brzy si na nové postavení zvykla. Před tímto svým povýšením byla milá a příjemná, žila ve společnosti nymf na Nýsejských loukách a bavila se s nimi tancem a zpěvem. Když jednou při procházce utrhla květ smrti – narcis, náhle se před ní rozestoupila země a z hlubin se vynořil bůh Hádés, v mžiku se jí zmocnil a doslova se s ní propadl do podsvětí. Stačila ještě zoufale vykřiknout, ale Démétér, která se za ní ihned rozběhla, nenašla po ní už ani stopy. Devět dní bloudila pak nešťastná matka bez jídla a pití po zemi a marně ji hledala; nakonec jí prozradil vševidoucí bůh slunce Hélios, co se událo.“⁵⁸ Hádés se s Persefonou oženil a dal jí sníst granátové jablko, které bylo symbolem manželství, a když někdo něco v podsvětí snědl, nebylo mu již nikdy umožněno vrátit se na svět mezi živé. Po dlouhém vyjednávání nakonec Zeus vymyslel kompromis, se kterým Démétér souhlasila. Dohoda zněla, že Persefoné zůstane Hádovou manželkou a bude s ním přebývat v podsvětí třetinu roku. Hádés se zase zavázal, že ji vždy na dvě třetiny roku propustí zpátky na svět, za svou matkou.⁵⁹ Jelikož Percy přicestoval do podsvětí v létě, tak

⁵⁶ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*, str. 87.

⁵⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 330.

⁵⁸ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 344.

⁵⁹ Tamtéž.

se s Persefonou nesetkal: „Zatoužil jsem, aby tu byla královna Persefoné. Z mýtů jsem si vzpomínal, že dokáže mírnit manželovy nálady. Ale bylo léto. Persefoné bude samozřejmě nahoře ve světě světla se svou matkou, bohyní zemědělství Démétér.“⁶⁰ Percy se svými přáteli navštívili také Persefoninu zahradu, kde se nacházela i výše zmíněná granátová jablka. Percy zde vzpomíná na Persefonin příběh a je si vědom toho, že by stačilo jediné sousto a už by se z podsvětí nikdy nemohl vrátit.⁶¹

Klíčovou postavou a jedním z hlavních záporných postav celé série jest Kronos. Kronos je nejmladší syn Úrana a Gáie, Títán, kterého matka přiměla k tomu, aby vykastroval svého otce zbraní podobné srpu. Měla to být pomsta za to, že své nejstrašlivější děti, storukého Briarea, Kotta a Gya, skryl hluboko do země.⁶² Gáia a Kronův tehdy umírající otec Úranos předpověděli, že jeden z jeho synů ho svrhne. Z tohoto důvodu Kronos každý rok své dítě spolkl. Nejdříve Hestii, potom Démétro a Héro, potom Háda a nakonec Poseidóna.⁶³ Příběh Krona Percymu vypráví sám jeho otec Poseidón, když na samotném konci příběhu zavítá na Olymp: „V první válce rozsekal Zeus našeho otce Krona na tisíc kousků, přesně jak to on sám provedl svému otci Uranovi. Zeus hodil Kronovy ostatky do nejtemnější jámy Tartaru. Armáda Títánů byla zničena, jejich horská pevnost na Etně rozbořena, jejich obludní spojenci rozehnáni do nejzazších končin země. A přesto Títáni nemohou zahynout, stejně jako my bohové. To, co zbylo z Krona, je nějakým ohavným způsobem stále živé, stále si vědomé své věčné bolesti, stále lačné moci.“⁶⁴ Kronos Percymu vstupuje do snů, stejně jako Aréovi. Jeho cílem je znovu získat svou moc a svrhnout vládu Olympanů, k čemuž mu pomáhá Hermův syn Luke, který se rozhodl celý tábor a Olymp zradit.

3.3 Edukační význam knihy *Percy Jackson: Zloděj blesku*

Není vůbec pochyb o tom, že autor s řeckou mytologií pracuje opravdu kvalitním způsobem. Hned na začátku je třeba říct, že kniha je pro děti v tomto tématu velmi přínosná. Obsahuje originální a od první stránky poutavý příběh, který má v sobě zakomponované velké množství mýtů a mytologických postav. Je skvělé, že autor si některé mýty zlehka upravuje, aby bylo možné je zasadit do moderní doby, ale jejich hlavní základ zůstává stejný. Tento fakt dětem usnadňuje zapamatovat si jednotlivé informace a lépe si je spojit.

⁶⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 332.

⁶¹ Tamtéž, str. 329.

⁶² FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 197.

⁶³ GRAVES, Robert. *Řecké mýty*, str. 36.

⁶⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 367.

Hned v první kapitole knihy autor pomocí rozhovoru mezi Cheirónem a studenty naznačuje, že znát základy řecké mytologie je důležité. Ptá se Percyho na otázku, proč je znalost řeckých mýtů tak významná a když Percy odpovídá, že neví, je zklamaný.⁶⁵ Později Percymu Cheirón vysvětluje, že bohové neumírají, pouze se stěhují a zanechávají za sebou stopy například v podobě architektury. Zmiňuje i konkrétní příklady jako třeba sochu Prométhea v Rockefellerově centru nebo řecké fasády vládních budov ve Washingtonu.⁶⁶ Rick Riordan tím čtenářům předává informaci o druhém životě antiky a její recepci. Antická kultura a řecká mytologie přežívají v již zmíněné architektuře, sochařství, malířství, literatuře, kinematografii a tak dále. Čtenář si tak snadno uvědomí, že odkazy na mytologii a starověké Řecko jsou všude kolem nás, a to nejen v Americe, ale především v Evropě, potažmo v českých zemích. To, že Riordan zmiňuje významné americké stavby, je z edukačního hlediska velice přínosné, zvláště když spoustu z nich propojuje s mytologií, jak jsem již zmínila. Například když čtenář navštíví Gateway arch, je dost pravděpodobné, že si vzpomene, že zde Percy bojoval s Chimairou a Echidnou. To, že Riordan tyto bytosti zasazuje do reálných míst v Americe, může usnadnit zapamatování si jednotlivých informací o nich. To ale nemusí mít přínos pouze pro čtenáře pocházející z Ameriky, ale i pro čtenáře z ostatních koutů světa, kteří tak budou okrajově seznámeni s několika významnými americkými budovami.

Riordan velmi srozumitelně a stručně dokázal v knize popsat jednotlivé bohy a nestvůry. Pokaždé, když přišla na scénu nějaká postava, dozvěděli jsme se o ní hned několik informací: jak vypadá, její příběh, vlastnosti, popřípadě příbuzenské vztahy s dalšími známými postavami řecké mytologie. To vše formou Percyho vzpomínání na jednotlivé mýty, které znal ze školy nebo formou vysvětlení jednoho z jeho přátel. Byl to vždy jako takový krátký a snadno zapamatovatelný výklad, často proložený i vtipem, což opět velmi usnadňuje dětskému čtenáři zapamatování si dané informace. Tady bych chtěla vyzdvihnout moment, kdy se Percy setkává s Charónem a splete si ho podle jména s Cheirónem. Charón mu vysvětlí rozdíl a přiměje ho jeho jméno zopakovat správně. Tato dvě jména jsou dost podobná a dají se snadno zaměnit, takže je dobré, že na to autor upozornil.

Vzdělávací význam této knihy podporuje například i to, že spoustu faktů z mytologie je spojeno s předměty běžné potřeby. Například výše zmíněné granátové jablko, které dal

⁶⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 14.

⁶⁶ Tamtéž, str. 83.

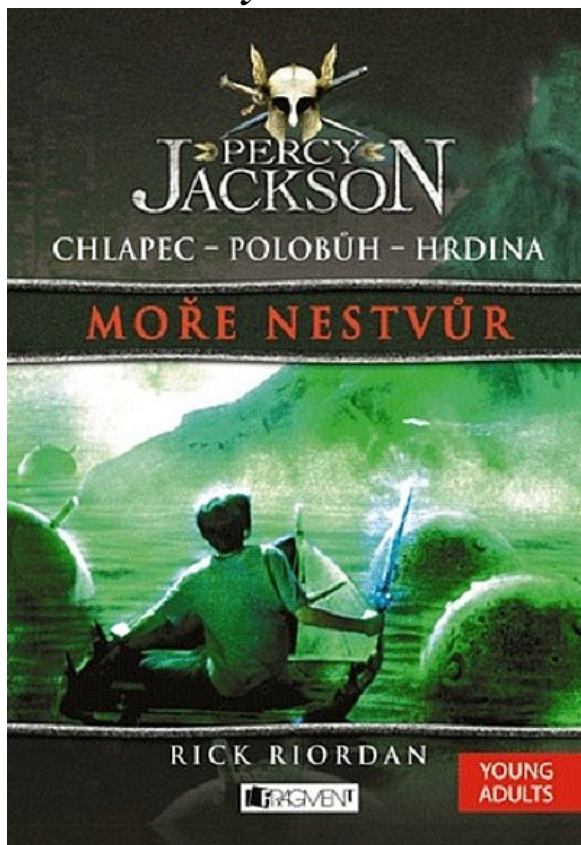
Hádés Persefoně, aby se už nikdy nemohla vrátit mezi živé, si děti běžně kupují v supermarketu. Dále můžeme zmínit například Annabethinu čepici neviditelnosti nebo Hermovy létající tenisky.

Skvělé je, že čtenáři se z knihy nedozví jen spoustu informací o řeckých mýtech ale i o starověkém Řecku jako takovém. Například když Percy ke konci knihy dorazil na Olymp, který se nacházel na Empire state building, Riordanův popis tohoto místa odpovídal popisu řeckého města. Zmiňuje bílé sloupořadí nebo bronzové koše na oheň. Percy sám v knize říká, že podobně musely vypadat Athény před pětadvaceti staletími.⁶⁷

Autor také naprosto okrajově zmiňuje i jiné historické postavy jako je například Adolf Hitler nebo Thomas Jefferson. Dílo na mě působí velmi poutavě, je napsané čtivě, příběh je hodně promyšlený a dokáže ve čtenáři vzbudit zájem o mytologii a historii. Informace předává zábavnou a jednoduchou formou, a tím pádem je kniha velmi vhodná jako vzdělávací zdroj pro děti.

⁶⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*, str. 360.

4 Kniha *Percy Jackson: Moře nestvůr*

4.1 Děj knihy

Děj druhé knihy začíná napadením Percyho Laistrygony a jeho následným útěkem ze školy zpět do Tábora polokrevných. Tam se dozvídá, že Táboru hrozí nebezpečí, protože strom, který chrání hranice Tábora byl otráven a umírá. Ke stromu se váže historka, která byla zmíněna již v první knize, ale Riordan ji prostřednictvím Percyho na začátku druhé knihy opakuje: „Před šesti lety Grover, Annabeth a dva další polobozi jménem Thália a Luke dorazili k Táboru polokrevných, pronásledovaní armádou nestvůr. Když na ně na vršku toho kopce zaútočily, postavila se jim Thália, dcera Diova, a dala tak kamarádům čas dostat se do bezpečí. Když umírala, otec Zeus se nad ní slitoval a proměnil ji v borovici. Její duše posilovala kouzelné hranice Tábora a chránila ho před nestvůrami.“⁶⁸ Aby toho nebylo málo, Percy začne mít velmi živé sny o tom, jak ho Grover, který se vydal hledat Pána, prosí o pomoc, protože ho vězní Kyklóp Polyfémos. Ukáže se, že zlaté rouno Satyrům páchne přesně jako bůh Pán a Polyfémos ho používá jako návnadu, aby vlákal Satyry do pasti a poté

⁶⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 58.

je mohl sníst. Percy a Annabeth se tedy vydávají na další dobrodružnou výpravu, s cílem zachránit Grovera a přinést do Tábora zlaté rouno, které by mělo pomoci uzdravit Tháliin strom. Tato kniha se zaměřuje především na příběhy Odyssea a protagonisti kráčí v jeho šlépějích.

4.2 Mytologické prvky v knize *Percy Jackson: Moře nestvůr*

Jako první se v první kapitole setkáváme s Laistrygony. Laistrygoni jsou mytický kmen obrovitých lidožroutů, kteří údajně sídlili kdesi na Západě, který zničil velkou část Odysseova loďstva vracejícího se do Tróje a zabil mnoho jeho mužů.⁶⁹ Tito lidožrouti se objevili v Percyho škole při hraní vybíjené, která se kvůli tomu zvrhla v boj o život. V tomto okamžiku se Percy po prázdninách znovu setkává s Annabeth, která Percyho před obry zachrání a společně se vydají do Tábora polokrevných. Tam je ale čeká nepříjemné překvapení v podobě býků z Kolchidy. „Byli to dva hrůzostrašní býci, kteří chrlili oheň; vytvořil je bůh Héfaiostos a byli darováni kolchidskému králi Aiétovi. Když Iásón dorazil do Kolchidy, Aiétes mu slíbil Zlaté rouno, pokud dokáže projít zkouškami.“⁷⁰ Riordan do příběhu tato stvoření zařadil zřejmě kvůli spojitosti se zlatým rounem. Možná tím chtěl poukázat na to, že Percy musí nejdříve přejít přes mnoho překážek, než se ke zlatému rounu dostane a boj s býky byla první z nich. Autor v knize zmiňuje informaci, že je stvořil Héfaiostos a očima Percyho býky popisuje takto: „Pokud je v mytologii něco, co nesnáším ještě víc než trojici starých babizen, tak jsou to býci. Loni v létě jsem na Vrchu polokrevných bojoval s Mínoútaurem. To, co jsem tentokrát viděl nahoře, bylo ještě horší: dva býci. A ne jenom tak obyčejní býci – ale bronzoví a velcí jako sloni. A dokonce ani *to* by ještě nebylo tak zlé. Navíc totiž chrlili oheň.“⁷¹ U autorova představení býků z Kolchidy je skvělé, že upozornil na to, že to nejsou Mínoútaurové, jelikož to čtenáře může svádět k tomu, aby se domníval, že jde o Mínoútaura, který se objevil v předchozí knize.

V *Moři nestvůr* se dokonce objevuje nová postava: Kyklóp jménem Tyson. Kyklópové byli bájně postavy svého druhu v řecké mytologii (podobně jako například Títáni nebo Giganti), pro které byla typická mohutná svalnatá postava a jediné oko uprostřed čela. U Hésioda se setkáváme s Kyklópy nebeskými, což byli původně tři jednoocí obři, synové Úrana a Gáie,

⁶⁹ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, str. 329.

⁷⁰ Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné

z: <https://www.greekmythology.com/Myths/Monsters/Khalkotauroi/khalkotauroi.html> [cit. 05.03.2023].

⁷¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 49.

Brontés, Steropés a Argés (Hrom, Blesk a Záblesk).⁷² Dále známe Kyklópy kováře, kteří pomáhali Héfaistovi kovat ve vulkánech zbraně pro héróy a bohy.⁷³ V *Odyssei* jsou Kyklópy popsány jako kmen divokých jednookých obrů – lidožroutů, kteří se zabývali pastýřstvím. U jejich břehů, snad někde v severní Africe, přistál Odysseus při návratu z Tróje.⁷⁴ Z nich je nejznámější Polyfém, s nímž bude mít tu čest i Percy. Ten Tysona pozná ve škole a skamarádí se. Že je Kyklóp, se Percy dozvídá až po boji s býky, kdy Tyson přežije ohnivý útok býka. Annabeth mu poté vysvětluje co je Tyson zač: „Oni jsou... *omyly*, Percy. Děti přírodních duchů a bohů... No, zvlášť jednoho boha... a obyčejně se moc extra nevyvedou. Nikdo o ně nestojí. Rodiče je pohodlí. Vyrůstají divoce na ulicích. Já nevím, jak si tě tenhle našel, ale jak je vidět, oblíbil si tě. Měli bychom ho odvést k Cheirónovi, ať rozhodne, co s ním.“⁷⁵ Tyson rozhodně nemá žádný děsivý, mohutný zjev, jak se popisuje v tradiční mytologii. V Riordanově knize je zmíněno, že je ještě mladý. Vypadá jako normální kluk. Percy zjišťuje, že Kyklópy pracují v kovárnách pro bohy, což vysvětlovalo, proč byl Tyson odolný vůči ohni, který na něj při boji vrhl výše zmíněný býk. „Podle Homérovy *Odysseie*, kde představil pravděpodobně nejslavnějšího Kyklópa, Polyféma, byli Kyklópy synové Poseidóna, nikoli Gáie.“⁷⁶ Je zřetelné, že Riordan vychází především z Homérovy verze, jelikož se později ukáže, že Tyson je syn Poseidóna, tudíž Percyho bratr. V knize Riordan popisuje, že se Tyson začne učit kovářskému řemeslu a na konci příběhu dokonce Percymu sděluje, že odchází pod moře pracovat v kyklópských továrnách, což po něm chtěl sám Poseidón.

V příběhu se také setkáváme s výše zmíněným Kyklópem Polyfémem, který je výraznou postavou celé druhé knihy. Polyfém byl syn Poseidóna a nymfy Thoósy a byl to pastýř, který velice toužil po lidském mase. Obýval jeskyni, která se podle některých bájí nacházela na Sicílii, poblíž sopky Etny (pravděpodobně byl jejím mytickým obrazem), jiné báje tvrdí, že byla někde u Neapole. V jeskyni skladoval sýry a vodil do ní na noc své stádo.⁷⁷ Percymu se díky jeho spojení s Groverem zdají živé sny o tom, jak ho Grover prosí o pomoc, protože

⁷² NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*, str. 137.

⁷³ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*. Praha: EWA, 1993, str. 148.

⁷⁴ NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*, str. 137.

⁷⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 57.

⁷⁶ Cyclopes • Facts and Information the Greek One-Eyed Monsters, Cyclops. *Greek Gods and Goddesses • Facts and Information* [online]. Copyright © Greek Gods and Goddesses 2010 Dostupné z: <https://greekgodsandgoddesses.net/myths/cyclopes/> [cit. 05.03.2023].

⁷⁷ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 203.

se chytil do Polyfémovy pasti. Později zjišťuje, že je vše skutečnost, nikoliv sen, a Grover opravdu potřebuje jeho pomoc. Polyfémus totiž pomocí zlatého rouna, které vyzařuje silnou přírodní energii, láká Satyry z celého světa a potom je žere. Groverovi se ale podařilo Kyklópa přelstít a dosáhl tak toho, že si Polyfémus myslel, že Grover je Kyklópka, co pouze používá kozí parfém, a chce se s ní oženit. Tím získal čas potřebný na jeho záchranu a spojil se s Percym. Riordan Polyféma popsal tak, aby byl vidět znatelný rozdíl mezi ním a Kyklópem Tysonem: „Prostor se otrásal, jak se balvan odsouval stranou. V otvoru se tyčil Kyklóp tak obrovský, že by vedle něj Tyson vypadal jako trpaslík. Měl křivé žluté zuby a pokroucené ruce, velké jako celé moje tělo. Na sobě měl vybledlé červené triko s nápisem SVĚTOVÁ VÝSTAVA OVCÍ 2001. Musel být nejmíň čtyři a půl metru vysoký, ale nejděsivější na něm bylo obrovské mléčně bílé oko, zjizvené a pokryté šedým zákalem. Pokud nebyl úplně slepý, neměl k tomu daleko.“⁷⁸ V tomto popisu si můžeme povšimnout odkazu na to, že Odysseus Kyklópa oslepil. V Homérově díle *Odysseia* se dozvídáme, že Odysseus Polyféma přelstil: „Ale když Kyklópovi se vínem zatměly smysly, tehdy jsem oslovil obra a mluvil lichotnou řečí: Na jméno slavné se ptáš, ó Kyklópe, já ti je tedy povím, však ty mi dej dar, jak právě s mi před chvílí slíbil! *Nikdo* se nazývám, a *Nikdo* mě volají všichni, otec i matička moje i ostatní druhové všichni.“⁷⁹ Když mu Odysseus sdělil, že se jmenuje *Nikdo*, Polyfémus křičel o pomoc, že se ho *Nikdo* snaží zavraždit. To způsobilo, že mu žádný z jeho druhů nepřiběhl na pomoc, když mu Odysseus se svými druhy vypálil oko. Riordan tuto lest zakomponoval do svého příběhu a to tak, že za Nikoho se vydávala Annabeth, která se tak snažila odlákat Polyféma od jeskyně, aby v ní Percy mohl najít Grovera a zachránit ho. Souvislost s Homérovým příběhem zde klasicky skrze Percyho úvahy vysvětluje takto: „Teda, ta věc s *Nikým* možná vypadala jako nesmysl, ale Annabeth mi vysvětlila, že tohle jméno použil před stovkami let Odysseus, aby Polyféma ošidil. Hned potom mu vydloubl oko velkým horkým klackem. Annabeth počítala s tím, že Polyfémus bude na to jméno ještě pořád háklivý, a měla pravdu.“⁸⁰ Dalším společným rysem, který se v souvislosti s Polyfémem objevuje v Riordanově knize i v Homérově díle, je to, že když Odysseus odjíždí z ostrova, našťvaný Polyfémus po něm hází balvany. To samé udělá Polyfémus také v *Moři nestvůr*.

⁷⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 132.

⁷⁹ HOMÉROS. *Odysseia*. 15. vyd. Přeložil Otmar VAŇORNÝ. Praha: Rezek, 1999, str. 180.

⁸⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 235.

Protože je Cheirón obviněn z otrávení Tháliina stromu, nahradí ho v jeho funkci vedoucího tábora Tantalos. „Tantalos byl syn Diův, mytický mocný král v Lýdii, otec Pelopův a Niobin. Těšil se takové důvěře bohů, že ho zvali k svým hostinám.“⁸¹ Jeho nejhroznějším zločinem, kterým se provinil, byl ten, když pozval bohy na hostinu a předložil jim uvařené a nakrájené maso svého vlastního syna Pelopa v omáčce. Chtěl tak vyzkoušet jejich vševedoucnost.⁸² „Bezbožný otec byl potrestán věčnou žízní a hladem. Stál v Tartaru ve vodě u stromu obsypaného chutným ovocem – jakmile se však pokusil napít, voda odtekla, a vztáhl-li ruku po větvi, větev se vzdálila.“⁸³ Tantalův osud Riordan ve své knize ukazuje velice výstižně: „Tantalos hrábl po sklenici, ale ta před ním couvla dřív, než se jí stačil dotknout. Pár kapek piva se vylilo a Tantalos se je pokusil nabrat prsty, ale kapky se odkutálely jako rtuť, než se k nim přiblížil. Zavrčel a obrátil se k talíři s masem. Vzal si vidličku a pokusil se nabodnout kus hovězího žebra, ale talíř se rozběhl po stole a odlétl až na jeho konec, přímo do uhlíků v koši na oheň.“⁸⁴ Percy si poté, co je svědkem Tantalova pokusu se najíst a napít uvědomí, s kým má tu čest a hned zmiňuje mýtus s ním spojený. Je zde také opět velmi dobře charakterizován po vzhledové stránce. Autorova schopnost danou postavu popsat je opravdu výstižná a dokresluje celkové seznámení se s ní. Tantalos je popsán takto: „Vedle něj, kde obvykle sedával Cheirón (nebo stál ve své kentaurí podobě), byl někdo, koho jsem nikdy předtím neviděl – bledý, příšerně vychrtlý chlapík v obnošené oranžové vězeňské kombinéze. Nad kapsou stálo číslo 0001. Měl modré kruhy pod očima, špinavé nehty a oškubané šedé vlasy, jako by ho někdo ostříhal srpem na plevel. Hleděl na mě a já byl z toho pohledu nervózní. Vypadal... nějak zničeně. Vztekla a zoufale a hladově, to všechno najednou.“⁸⁵

Stejně jako v první knize i ve druhé knize se objevují starořecké prvky. V táboře jsou krátce po Percyho návratu uspořádány závody vozů. Závod je popisován jako nebezpečná zábava, kterou navrhl Tantalos. Samotný závod je v knize popsán jako velmi napínavá událost a je uvěřitelné, že takto závody probíhaly i ve starověkém Řecku. Percy čtenáře dokonce poučí o tom, jak takový vůz vypadá: „Takže, pokud jsi nikdy neviděl řecký vůz, je stavěný tak, aby byl rychlý, ne bezpečný ani pohodlný. Je to vlastně dřevěný koš, vzadu otevřený,

⁸¹ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*, str. 603.

⁸² *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 231.

⁸³ Tamtéž, str.231.

⁸⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 72.

⁸⁵ Tamtéž, str. 70.

namontovaný na nápravě mezi dvěma koly. Vozataj celou dobu stojí a cítí každý hrbol na cestě. Vozík je vyrobený z tak lehkého dřeva, že pokud sklouzneš při ostré otáčce na koncích dráhy, nejspíš se převrátíš a zlikviduješ vozík i sebe. Je to ještě větší fofr než na skateboardu.“⁸⁶ Je vidět, že autor se zde opět snaží přiblížit k dětskému divákovi skrze současnost, aby mu pomohl lépe pochopit a zapamatovat si nové informace.

Během závodu vozů na Tábor zaútočili Stymfalští ptáci. Byli to ptáci s kovovým peřím, které dovedli vystřelovat jako šípy. Héraklés je klepáním vyplašil z jejich úkrytů u jezera jménem Stymfalos v Arkádii a spoustu jich pobil. Ostatní uletěli a později obtěžovali Argonauty na jejich plavbě.⁸⁷ V jiném příběhu je to popsáno takto: „Jak tak Héraklés nerozhodně postával na břehu, dala mu Athéna pár mosazných chrastítek, která zhotovil Héfaiostos. Možná že to byla řehtačka. Héraklés stál na výběžku hory Kyllény, z níž je na bažinu vidět, a chrastil chrastítky nebo točil řehtačkou, a dělal takový rámus, že se ptáci šílení hrůzou vznesli v jednom velkém hejnu.“⁸⁸ V Táboře polokrevných byli ptáci zaplašeni po Hérakleově vzoru. Annabeth přímo zmiňuje, že Herkules na ptáky použil mosazné zvony a tím je zaplašil. Zvuk, který zde Annabeth a Percy použijí k jejich zahánění, je hudba: „Zmáčkl jsem PLAY a pustil Cheirónovu oblíbenou hudbu – *Největší hity Deana Martina*. Najednou se vzduch naplnil violami a italským skučením party chlápků. Ďábelští holubi začali šílet. Létali v kruzích, naráželi do sebe, jako by si chtěli vyrazit mozky z hlav. Pak úplně opustili dráhu a jako mohutná temná vlna se vznesli k obloze.“⁸⁹ Riordan tedy mýtický příběh opět přetvořil tak, aby lépe zapadal do současnosti.

Stěžejním prvkem příběhu je zlaté rouno, které ukradl výše zmíněný Polyfémus a lákal skrze jeho přírodní sílu Satyry z celého světa do pasti. Podle Homérovy *Odyseie* Polyfémus na ostrově zlaté rouno neměl. Můžeme zde vidět, že autor si mýty zkombinoval, aby mu to lépe sedělo do jeho zápletky. Skutečný příběh zlatého rouna v knize zaznívá také. Zlaté rouno je kůže bájného berana, jejíž získání je osou pověsti o Iásonovi a jeho družích, Argonautech, kteří se plavili na lodi Argó. Thébický král jménem Athamás, syn Aiolův a vnuk Hellénův, se rozhodl na popud své druhé žárlivé ženy Ínó, dcery Kadma, že obětuje obě děti ze svého prvního manželství, Frixu a Hellu. Ale Zeus vyslal krásného berana s křídly a zlatým

⁸⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 92.

⁸⁷ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 313.

⁸⁸ GRAVES, Robert. *Řecké mýty II*, str. 119.

⁸⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 97.

rounem, aby děti odnesl z oltáře, na němž měly být obětovány. Bratr se sestrou tedy letěli směrem na východ, ale Hellé cestou spadla do mořské úžiny mezi Středozemním a Černým mořem. Na památku této tragédie byla úžina pojmenována Hellino moře neboli Helléspontos. Frixos se dostal živ a zdrav do Kolchidy u Černého moře (*Pontos Euxeinos*). Zde ho král Aiétes radostně přivítal a dal mu za manželku svou dceru. Jako poděkování obětoval mladý muž Diovi berana. Jeho rouno bylo přibito na dub v posvátném háji boha války, kde ho hlídal strašný drak.⁹⁰ Příběh rouna je v *Moři nestvůr* převyprávěn v kratší verzi, která ale vystihuje vše podstatné. Čtenář se z popisu také dozvídá jeho účinky: „Přinášelo rozkvět celé zemi. Zvířata přestala stonat. Rostliny rostly jako divé. Rolníci měli úžasnou úrodu. Nikdy žádná nemoc. Proto chtěl Iásón to rouno. Dokáže ozdravit každou zemi, ve které se nachází.“⁹¹

V *Moři nestvůr* se blíže seznamujeme s Hermem. Hermés byl syn nejvyššího boha Dia a Plejády Máie. Dále posel bohů a průvodce mrtvých do podsvětí, bůh obchodníků, řečníků, vynálezců, poutníků a cestovatelů, atletů, podvodníků a zlodějů. Byl to ten nejobratnější, nejvynalézavější a nejlstivější bůh ze všech olympských bohů a své skvělé schopnosti dokázal již v první den svého života.⁹² To, že je tento bůh bohem zlodějů, je ukázáno na tom, že jeho syn Luke, který zradil celý Olymp, ukradl Diův blesk (viz děj knihy *Zloděj blesku*). Hermés Percyho tajně navštíví v Táboře polokrevných a ponouká ho, aby se vydal na, zde několikrát zmiňovanou, výpravu. Dokonce mu dá pár užitečných darů na cestu. Je zde znát, že Riordan si dal velmi záležet, aby vycházely najevo všechny Hermovy vlastnosti. Například to, že byl také bohem atletů, bylo ukázáno na jeho vzhledu, který Riordan popisuje ve své knize takto: „Hned vedle mě stál chlapík v krátkých nylonových běžeckých kalhotách a v tričku s emblémem newyorského městského maratonu. Byl štíhlý a vysportovaný, měl prošedivělé vlasy a uličnický úsměv.“⁹³ To, že je poslem bohů, dokazovalo to, že po telefonu vyřizoval objednávky. Ostatně i to, že to byl zrovna Hermés, kdo přesvědčil Percyho, ať se na výpravu vydá i bez dovození, by mohlo zase poukazovat na jeho cestovatelského ducha. Dokonce Percymu vypráví historku o tom, jak Apollónovi ukradl dobytek, na jejímž základě se mu snaží dokázat, že krádež není vždycky špatná věc, načež Percy odpovídá, že to by se jeho mámě asi moc nelíbilo. Vypráví mu totiž, že aby odčinil svou krádež, dal Apollónovi

⁹⁰ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 254.

⁹¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 101.

⁹² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 178.

⁹³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 112.

nástroj, který vynalezl, tedy lyru. Její hudba Apollóna natolik učarovala, že na vztek úplně zapomněl.⁹⁴ Hermés však příběh vypráví ve třetí osobě, tudíž Percy netuší, že ten příběh je o něm samotném. Tady by se, dle mého názoru, hodilo, aby to vyšlo najevo a čtenář si to mohl s Hermem spojit. Jeho dalším znakem je jeho známá hůl. Riordan v tomto případě spojuje moderní technologii s mytologií: „Mobil se rozzářil jasně modrou barvou. Protáhl se na metr dlouhou dřevěnou hůl, ze které nahoře vyrazila holubí křídla. George a Martha, teď zelení hadi v plné velikosti, se společně ovíjeli uprostřed.“⁹⁵ Tito hadi se spolu celou dobu hádají, což působí velmi komicky a děti si díky tomu informaci mohou lépe zapamatovat.

V Riordanově knize jsou velmi okrajově zmíněna stvoření jménem Harpyje, které v noci hlídaly tábor. Harpyje jsou dcery mořského boha Thaumanta a Ókeanovny Élektry, což je ohavná žena s ptačími křídly.⁹⁶ „Stejně jako sirény vypadaly nestvůrně, neboť byly napůl žena a napůl pták s ostrými drápy.“⁹⁷ Původně byly Harpyje bohyněmi prudkého větru a jejich hlavní prací bylo odnášení duší zemřelých do podsvětí. Do života bohů a hrdinů moc často nezasahovaly. Jejich nejvýznamnější úloha jim připadla v báji o thráckém králi a věštcí Fíneovi. Bohové je pověřili, aby ho potrestali věčným hladem za zločin, kterého se dopustil proti svým synům z prvního manželství.⁹⁸ Riordan Harpyje popisuje opět stylem, který čtenáři umožní si bytost dobře představit a zároveň s vtipem. V jeho knize tedy popis zní takto: „Přes vršek dun se jich vzneslo pět – oblé stařeny s vyzáblými obličejí, pařáty a kožnatými křídly, malými na ta buclatá těla. Připomínaly mi trpasličí kuchařky ze školní jídelny, křížené s ptáky dodo. Díky bohům se neuměly pohybovat moc rychle, ale když už člověka jednou chytily, byly surové.“⁹⁹

Před Harpyjemi Percy s přáteli unikne s pomocí Hippocampů. Hippocampus je stvoření, které jest napůl kůň a napůl ryba. Tyto bájně tvory poslal hlavním hrdinům pravděpodobně Poseidón. Hippokampové je odvezli na loď jménem Princezna Andromeda, kterou si v rámci mytologie spojujeme s Perseem. „Když dorazil Perseus do Egypta, sešel se s Andromedou, dcerou krále Kefea a Kassiopeie. Ubohá princezna byla přivázána ke skále. Byla vydána

⁹⁴ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 116.

⁹⁵ Tamtéž, str. 115.

⁹⁶ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 154.

⁹⁷ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 105.

⁹⁸ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 154.

⁹⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 125.

všanc nějaké mořské obludě. Perseus ji vysvobodil a Kéfeus mu ji dal za manželku.“¹⁰⁰ Když si Percy prohlíží jméno lodi a ztvárnění Andromedy na její přídi, vzpomíná na to, co o Andromedě ví. Mýtus o ní popisuje těmito slovy: „Vzpomněl jsem si na báji o Andromedě a o tom, jak ji vlastní rodiče připoutali řetězy ke skále coby oběť mořské nestvůře. Možná, že měla na vysvědčení moc pětetek nebo co. Zkrátka, můj jmenovec Perseus ji zachránil právě včas a díky hlavě Medúzy proměnil tu nestvůru na kámen.“¹⁰¹ Percyho popis se tedy shoduje s originálním mýtem. Opět je do popisu vnesen humor a Riordan zde opakuje informace, které se čtenář dozvěděl z prvního dílu série. Připomíná zde to, že Perseus s'al Medúze hlavu společně s tím, že pohled Medúzy proměňuje vše živé v kámen.

Na lodi Percy zjišťuje, že patří Lukovi, synovi Herma a jejich úhlavnímu nepříteli. Percy je spolu s přáteli zajat a setkává se s Lukovými kumpány, Agriem a Oreiem. „Agrios (Agrius) a Oreios (Oreius) byla dvojice thráckých obrů, kteří byli napůl medvědi. Bohové je proměnili v ptáky – výra a supa – jako trest za jejich barbarskou krutost a kanibalismus. Jejich jména znamenají "Divoký" nebo "Krutý" z řeckého slova *agrios* a "Z hory" ze slova *oreios*.“¹⁰² V Riordanově díle jsou Agrios a Oreios představeni takto: „Vypadali jako dvojčata, ale nebyli to lidé. Měřili asi tak dva a půl metru, to za prvé, a byli jenom v džínách, nejspíš proto, že měli obrovskou hrud' porostlou hustými hnědými chlupy. Místo nehtů jim rostly pařáty, místo nohou tlapy. Nosy měli jako čenichy a zuby špičaté jako psi.“¹⁰³ Riordan také prostřednictvím Luka, který vypráví příběh jejich zrození, tyto dvě postavy představuje více do hloubky: „Afrodíté nařídila mladé ženě, aby se zamilovala. Ta ale nechtěla a běžela k Artemidě pro pomoc. Artemis z ní udělala jednu ze svých panenských lovkyně. Afrodíté se za neposlušnost pomstila. Začarovala tu mladou ženu, aby se zamilovala do medvěda. Když to Artemis zjistila, tu dívku si zhnusila a zřekla se jí. To je pro bohy typické, co říkáte? Bojují mezi sebou a chudáci lidi v těch tahanicích uvíznou. Dvojčata té dívky, tady Agrios a Oreios, Olymp zrovna nemilují.“¹⁰⁴

Percymu, Annabeth a Tysonovi se podaří z lodi jménem Andromeda uniknout a dostanou se na ostrov. Zde narazí na obchod s koblihami, což je ve skutečnosti hnízdo Hydry. Annabeth

¹⁰⁰ SASKA, Leo František a František GROH. *Mythologie Řeků a Římanů*. 9. vyd. V Praze: nakladatelství I.L. Kober, 1948, str. 149-150.

¹⁰¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 126-127.

¹⁰² Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné z: <https://www.theoi.com/Gigante/GigantesAgriosOreios.html> [cit. 10.03.2023].

¹⁰³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 142.

¹⁰⁴ Tamtéž, str. 142-143.

vysvětluje Percymu, že tyto potravinové řetězce se množí velmi rychle, protože jsou kouzelně spojeny s životní silou nestvůr.¹⁰⁵ Hydra je obluda, jejíž jméno označuje vodního hada. Je to dcera Týfóna a Echidny (zmije). Měla tělo psa a devět hlav, z nichž jedna byla nesmrtelná. Její dech šířil morovou nákazu.¹⁰⁶ Když se Percy s touto nestvůrou setkává popisuje ji takto: „Obrátil jsem se a uviděl jakousi věc velikosti nosorožce, pohybovala se mezi stíny stromů. Syčelo to, přední půlka těla se kroutila všemi směry. Nejdřív jsem vůbec nechápal, co to vlastně vidím. Pak jsem si uvědomil, že ta věc má spoustu krků – nejmíň sedm a na každém sedí syčící hadí hlava. Bylo to kožnaté a pod každým krkem to mělo uvázaný plastový bryndáček s nápisem: JSEM DÍTĚ OBŘÍCH KOBLIH!“¹⁰⁷ „Každá hlava měla tvar kosočtverce jako u chřestýše, ale tlamy lemovaly křivé řady žraločích zubů.“¹⁰⁸ Postava Hydry je úzce spjatá se zde již zmiňovaným Héraklem. Héraklés byl pověřený Eurystheem, aby Hydru zabil. Musel proto požádat o pomoc svého synovce Iolaa. Jakmile však Hydře usekl jednu hlavu, vyrostla na jejím místě ihned hlava nová. Aby tomu zabránil Iolaos každou ránu v místě, kde Héraklés hlavu uťal, vypálil. Díky tomu Héraklés konečně mohl useknout i nesmrtelnou hlavu, kterou zakopal pod obrovskou skálu. Své šípy namočil v krvi obludy, a tak se staly jedovatými.¹⁰⁹ Problematika hlav Hydry je v *Moři nestvůr* vysvětlena také. Percy totiž Hydře odřízne hlavu: „Za pár vteřin se zraněný krk rozštěpil na dva a na obou vyrostla hlava normální velikosti. Najednou jsem hleděl na osmihlavou hydru.“¹¹⁰ Tím se v zemi otevře další řetězec s koblihami a Annabeth mu připomene, že Hydra se dá přemoci jen ohněm. V tu chvíli si Percy vzpomíná na výše zmíněný příběh s Héraklem.

Později se Percy s přáteli dostávají na Moře nestvůr. Jedinou cestou do Moře nestvůr je cesta přímo mezi Charybdou a Skyllou. Charybdis byla mořská obluda zosobňující nebezpečný vír v Messinské úžině.¹¹¹ Kvůli své chamtivosti a nenasytosti měla mezi bohy již od počátku špatnou pověst. Když ukradla a snědla několik krav z Géryonova stáda, které měl Héraklés za úkol přivést do Mykén, přešla nejvyššího boha Dia trpělivost a shodil ji do moře.

¹⁰⁵ Tamtéž, str. 160.

¹⁰⁶ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 124.

¹⁰⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 160-161.

¹⁰⁸ Tamtéž, str. 161.

¹⁰⁹ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 124.

¹¹⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 162.

¹¹¹ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 193.

Spadla do úžiny mezi Sicílií a Itálií a zůstala tam. Trest ji však vůbec nepoučil, protože tam hltila všechno živé a byla stejně nebezpečná jako obluda Skylla, která žila na skále poblíž.¹¹² Tato strašidelná mořská bytost třikrát denně nasávala mořskou vodu a opět ji chrlila zpět, přičemž mohla spolknout celé lodě.¹¹³ Mezi Skyllou a Charybdou musel proplout Odysseus. Homér ve svém díle *Odysseia* popisuje tyto bytosti takto: „Takto jsme, lkající hlasně, se plavili úžinou onou: neboť *zde* byla Skylla a *onde* zas Charybdis božská strašlivě solný vítr zas počala do sebe vpíjet. Když jej chrlila zpět, jak měděnc na ohni prudkém, všecka se zdýmala varem a hučela, do výše pěna stříkala k vrcholům skal, jež, padajíc, kropila zase.“¹¹⁴ Percyho posádka svedla s těmito dvěma obludami velice tvrdý boj. Skylla dokonce Percyho vytáhla přímo z lodi a chvíli to vypadalo, že on ani jeho přátelé nepřezijí. Zjev Charybdy Riordan v *Moři nestvůr* podal opět humorně a s určitým přesahem: „Charybdis byla jako zubařova noční můra. Nic než velká černá tlama s krivými zuby a pořádným předkusem a po staletí nedělala nic, než se krmila a po jídle si nečistila zuby.“¹¹⁵ Autor tady chtěl dětem možná zlehka poukázat na to, že je důležité pečovat o svůj chrup.

Na své cestě, na které hlavní hrdinové navštěvují stejná místa, jako Homérův Odysseus, se dále setkávají s kouzelnicí Kirké. Kirké byla velice proslulá kouzelnice, dcera boha slunce Héliá a jeho manželky Persy. Žila na ostrově jménem Aiaia, který se nacházel na dalekém západě, kam se jen málokdy dostali lidé. Poprvé zde přistáli Argonauté, když se vraceli se zlatým rounem z Kolchidy.¹¹⁶ Jako druhý se na ostrov kouzelnice Kirky dostal ithacký král Odysseus, kterého tam zahnal vítr při plavbě z dobyté Tróje do vlasti.¹¹⁷ Když Eurylochova skupinka dorazila, Kirké seděla v síni a zpívala si u stavu. Vyšla s úsměvem ven a pozvala je, aby pojedli u jejího stolu. Všichni s radostí vešli, kromě samotného Eurylocha, který zůstal vzadu a pouze s úzkostí nahlížel do oken, protože tušil past.¹¹⁸ Příběh v Homérově díle pokračuje takto: „Potom je uvedla v jizbu a na křesla sednout a židle zvala, pak žlutavý med, pak sýr, pak z ječmene mouku s pramenským smíchala vínem a přilila záhubné šťávy k jídlu, by otcovská zem jim nadobro zmizela z mysli. Avšak když jim to dala, a vypili, ihned

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 162.

¹¹⁴ HOMÉROS. *Odysseia*, str. 236.

¹¹⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 179.

¹¹⁶ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 229.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ GRAVES, Robert. *Řecké mýty II*, str. 356.

je potom prutem kouzelným šlehla a zavřela v prasečí chlívy. Mělit' hlavy, jak vepři i chrochot i štětiny také, jakož i tvar, jen rozum byl zdrav, jak býval, kdy dříve.“¹¹⁹ Když se Percy a Annabeth setkávají s Kirké, kouzelnice též sedí u tkalcovského stavu. Riordan její vzhled charakterizuje takto: „Žena se obrátila. Byla ještě krásnější než tkanina. V dlouhých tmavých vlasech měla zapletená zlatá vlákna. Měla pronikavé zelené oči a na sobě hedvábné černé šaty se vzorem, který jako by se na látce pohyboval: stíny zvířat, černá v černé, jako jelen, který běží nočním lesem.“¹²⁰ Stejně jako v díle *Odyseia*, kde byli Odysseovi muži proměněni ve vepře, je Percy v Riordanově díle proměněn na morče. Kirké mu sděluje, že se jim říká Guinejská prasátka a že muži jsou prasata. Také mu řekla, že dříve muže proměňovala v opravdová prasata, ale byli moc smradlaví a velcí a obtížně se chovali. Nijak zvlášť se nelišili od toho, co byli dřív. Z tohoto důvodu zvolila morčata, jelikož byla praktičtější.¹²¹ Autor *Moře nestvůr* si tedy rozhodl mýtus pozměnit, ale zároveň v příběhu představuje tento mýtus v jeho původní verzi. Po tom, co Kirké promění Percyho v morče, snaží se přesvědčit Annabeth, aby se stala kouzelnicí. V souvislosti s tím zmiňuje další kouzelnice: „Pro ženy je jedinou cestou k moci kouzelnictví. Médeia, Kalypsó, tohle byly silné ženy! A samozřejmě já. Největší ze všech.“¹²² Čtenář se tak seznamuje s dalšími postavami.

Dále se v Riordanově příběhu objevují Sirény. Sirény jsou ptáci s lidskou hlavou, kteří lákali námořníky svým nádherným zpěvem na svůj ostrov a tam je zabíjeli.¹²³ Odysseus ucpal svým druhům uši voskem, ale sám si chtěl poslechnout jejich zpěv. Nechal se připoutat ke stěžni a přísně svým druhům nařídil, kdyby se chtěl z pout vymanit, aby ho uvázali ještě pevněji. Až když byli hodně daleko, vyndali si vosk z uší a Odyssea odvázali.¹²⁴ Stejným způsobem, jako to udělal Odysseus, se v *Moři nestvůr* nechala připoutat ke stěžni Annabeth se slovy: „Říká se, že Sirény zpívají pravdu o tom, po čem člověk touží. Vyprávějí ti věci, které si o sobě ani neuvědomuješ. To proto je to tak kouzelné. Pokud přežiješ... zmoudříš. Chci je slyšet. Jak často dostanu takovou příležitost?“¹²⁵ Bohužel se Annabeth povede

¹¹⁹ HOMÉROS. *Odyseia*, str. 195.

¹²⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 191.

¹²¹ Tamtéž, str. 196-197.

¹²² Tamtéž, str. 199.

¹²³ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 310.

¹²⁴ TRENCSENYI-WALDAPFEL, Imre. *Mytologie*, str. 226.

¹²⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*, str. 213.

z provazů vyprostit a Percy ji musí před Sirénami zachránit. Percy je dětskému čtenáři vyobrazuje takto: „Představ si hejno supů velikosti člověka – se špinavými černými pery, šedými drápy a vrásčitými růžovými krky. A teď si na těch krcích představ lidské hlavy, ale takové, které se neustále proměňují.“¹²⁶

4.3 Edukační význam knihy *Percy Jackson: Moře nestvůr*

Ve svém druhém díle série *Percy Jackson a Olympané*, které nese jméno *Percy Jackson: Moře nestvůr* autor opět prokazuje své umění předávat dětskému čtenáři informace ze světa řecké mytologie zábavnou formou. Tato kniha je zaměřena především na známá Odysseova dobrodružství, která jsou v knize zobrazována opět velmi současným způsobem, ale zároveň je vždy zachován původní příběh. Oceňuji také fakt, že se Rick Riordan snažil představit i jiné mytologické postavy a příběhy než v předchozím díle *Zloděj blesku*. Samozřejmě se některé opakovaly, ale těch nových bylo velké množství. I toto dílo má tedy z hlediska edukace hodně co nabídnout.

Když se v knize objeví nová postava, která je podobná postavě, která se objevila v předchozím díle, autor to v knize zmíní a tyto dvě postavy od sebe odliší. Příkladem jsou býci z Kolchidy, které autor představuje na začátku knihy. Zmiňuje zde Mínótaury a poukazuje na jejich odlišnost. Obdivuhodná je i Riordanova schopnost popisovat, jak dané postavy, bozi nebo nestvůry vypadají. Vzhled je vždycky kompatibilní s charakteristikou dané postavy a jejím příběhem. Například, když Riordan popisuje Tantara a zmiňuje, že vypadá hladově, nebo že má na sobě vězeňskou kombinézu. To vše odkazuje na jeho prokletí, tedy vězení a neschopnost se najíst nebo napít. Dalším příkladem byl třeba Riordanův popis Herma, ve kterém se snaží vyobrazit to, že je bohem atletů (běžecké oblečení), posel bohů (na konci knihy se s Percym setkává oblečený, jako pošťák) a podobně.

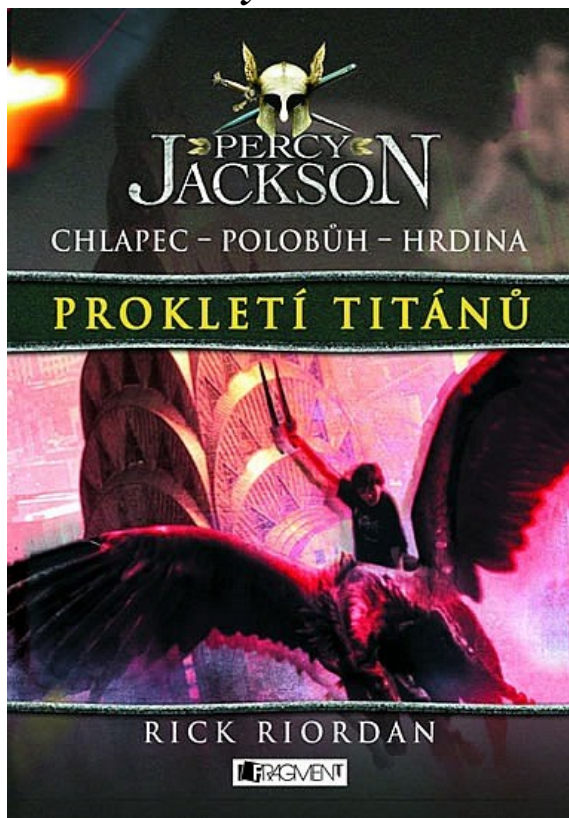
Ani v tomto díle nechybí kromě mytologických odkazů také odkazy na starověké Řecko. Tady jsou to konkrétně závody vozů, z čehož se nedozvídáme jen to, jak závody probíhaly, ale i to, jak takový řecký vůz vypadal.

Autor do příběhu zařazuje humor, ale i opakování. V souvislosti s Andromedou připomíná mýtus o Medúze, jejíž pohled měnil v kámen a kterou si pamatujeme z prvního dílu této knižní série. Za opakování se dá označit i zmínění Mínótaura, o kterém jsem se zmínila výše.

¹²⁶ Tamtéž, str. 216.

I druhý díl série od Ricka Riordana je tedy dle mého velmi obohacující a má toho hodně co předat.

5 Kniha *Percy Jackson: Prokletí titánů*

5.1 Děj knihy

Třetí díl série začíná misí Percyho, Thálie a Grovera, kteří jsou vysláni na záchranu dvou polokrevných. Při této příležitosti se střetnou s Mantichorou, která unese Annabeth. Zároveň jim v boji proti Mantichoře pomůže Artemis a její lovkyně. Jelikož pomalu dochází k probouzení nestvůr a Kronovi stoupenci v čele s Lukem stále usilují o jeho vzkříšení, vydává se Artemis na lov nestvůry, která má údajně způsobit zkázu Olympanů. Při tomto pátrání však zmizí a Percy se s Thálií a pár lovkyněmi vydává na výpravu, jejímž cílem je najít Artemidu a Annabeth. Percy má sny o tom, jak Luke pomocí lsti přiměje Annabeth, aby od něj převzala tíhu nebes. Později zjišťuje, že díky tomu potom Luke přesvědčil Artemidu, aby od Annabeth oblohu převzala, a tím ji uvěznil. Percy podnikne opět dlouhou, náročnou cestu, na které dojde ke střetu s mnoha nestvůrami a dalšími mytologickými postavami. Tato výprava nakonec skončí bitvou s Títánem Atlantem a jeho porážkou. Percy a jeho přátelé se poté zúčastní rady bohů, kde jsou projednávány další kroky, spojené se snahou mít se na pozoru před Kronem a jeho plánem svrhnout bohy a uchopit moc.

5.2 Mytologické prvky v knize *Percy Jackson: Prokletí titánů*

V *Prokletí titánů* se seznamujeme s Thálií, dcerou Dia. Thálie byla, jak již bylo řečeno, proměněna v kouzelný strom, který chránil hranice Tábora polokrevných. Na konci druhé knihy se Thálie proměňuje zpět do své lidské podoby. Její otec Zeus je, jakožto nejvyšší bůh, často zmiňován napříč celou sérií. Zeus byl synem Titána Krona a jeho manželky Rheie a nejvyšším bohem starých Řeků. Nejvyšším bohem nebyl vždy ani nevládl od věčnosti. Vlády nad bohy a lidmi se zmocnil povstáním proti svému otci Kronovi, který předtím svrhl z trůnu svého otce Úrana, což byl první vládce nad světem po prvopočátečním Chaosu.¹²⁷ Byl to především bůh světla (písemná podoba jeho jména odpovídá starému tvaru *Dyews* a pochází ze stejného kořene, jako latinské *dies*, což znamená "den, denní světlo"), dále byl bohem hmotné přírody a velkých nebeských jevů, v nichž se projevuje vesmírný život. Byl personifikací nebe a jeho záře, symbolem deště, větru, bouře, střídání ročních období, střídání dne a noci atd., bohem blesků, uctívaným na vrcholcích hor, jako Táygetu, Hyméttu a především Olympu, kde měl své sídlo.¹²⁸

V knize se seznamujeme se štítem nazývaným Aegis (v češtině někdy Egida), který Thálie používá. „Aegis je štít, který v řecké mytologii nesl především Zeus a který někdy půjčoval Athéně. Podle jiných zdrojů to nebyl štít, ale spíše zvířecí kůže nošená přes oděv bohů, jako zvláštní ochrana. Byla na něm hlava Gorgony a během bitvy vydával strašlivý řev. Aegis byl ukován Kyklópy v Héfaistově kovárně a měl zlaté hadí šupiny a hlavu Gorgony, která koulela očima. V některých textech bylo zmíněno, že kdyby Zeus zatřásl Aegidou, mraky by zahalily horu Ida a lidé by se ve strachu skrývali.“¹²⁹ Hrůza, která jde z Thálie ozbrojené tímto štítem, je autorem znázorněna takto: „Pokud jsi neviděl, jak se Thálie žene do boje, tak jsi nikdy nezažil opravdový děs. Používá obrovské kopí, mění se ze spreje na slzný plyn, který nosí v kapse, ale to ještě není to nejhorší. Má štít vyrobený podle toho, který používá její otec Zeus – jmenuje se taky Aegis a je to dar od Athény. Na tom štítu je z bronzu vymodelovaná hlava Gorgony Medúzy, a i když neproměňuje na kámen, většina lidí zpanikaří a uteče, jenom se na něj podívá.“¹³⁰

¹²⁷ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 440.

¹²⁸ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 251.

¹²⁹ Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné

z: <https://www.greekmythology.com/Myths/Elements/Aegis/aegis.html> [cit. 07.04.2023].

¹³⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*. Praha: Fragment, 2013, str. 32.

Důležitou postavou příběhu jest Artemis a její lovkyně, které zachrání Percyho a jeho přátelé před nestvůrou jménem Mantichora. Riordan nám představuje skupinu dívek, které byly vedeny bohyní Artemidou: „Byly to dívky, asi tak tucet. Nejmladší mohlo být deset let. Nejstarší zhruba čtrnáct, jako mně. Měly na sobě stříbřité lyžařské bundy a džíny a všechny byly vyzbrojeny luky.“¹³¹ Samotná bohyně Artemis byla ve stejném věku jako Percy a vysvětluje mu, že se může proměnit v ženu jakéhokoliv věku. Bohyně Artemis je řecká bohyně panenství a lovu, často také měsíčního svitu. Je dcerou Dia a bohyně Létý a sestrou Apollóna, kterému pomohla na svět na ostrově Ortygia, po svém narození. Tento ostrov se od té doby nazýval Délos, tedy "zářící".¹³² „Jako bohyně přírody byla zároveň bohyní její plodnosti; měla pod svou ochranou lesy, háje, louky, pole a nakonec všechno, co dnes nazýváme rostlinnou výrobou“¹³³ „Hrdá a nedůtklivá bohyně zůstala celý život pannou; chránila také čistotu mladých chlapců a dívek, které se snažila odvrátit od Afrodítý, bohyně zcela opačných vlastností.“¹³⁴ Artemis v Riordanově knize mluví o tom, že když se chce dívka přidat k její družině, musí složit přísahu, že se bude navždycky vyvarovávat romantické lásky, nikdy nedospěje, nevdá se a zůstane navěky pannou. Také říká, že se k ní mohou přidat nymfy, polokrevné i smrtelnice.¹³⁵

V tomto díle se také seznamujeme s bohem jménem Apollón. Apollón je synem nejvyššího boha Dia a Titánky Létý. Je to bůh světla a slunce, ochránce života a pořádku a neomylný střelec a věstec.¹³⁶ „Apollón je tedy bohem věšteství; jeho nejproslulejší orákulum bylo v Delfách.“¹³⁷ Riordan ve své knize zdůrazňuje, že Apollón je bratr Artemidy, konkrétně její dvojče. Artemis počká na východ slunce a požádá Apollóna, aby odvezl lovkyně a polokrevné do Tábora polokrevných. Percy zde uvažuje, v jakém dopravním prostředku bůh přijede: „Teda, znám ty legendy o Apollónovi – někdy se mu říká Hélios – jak jezdí po obloze ve velkém slunečním kočáře. Ale taky vím, že slunce je ve skutečnosti hvězda, vzdálená od nás spoustu mil. Zvykl jsem si na to, že některé řecké mýty jsou opravdové, ale stejně... nechápal jsem, jak by mohl Apollón řídit slunce.“¹³⁸ Na tomto úryvku bych určitě

¹³¹ Tamtéž, str. 35-36.

¹³² *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 46.

¹³³ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 65.

¹³⁴ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 46.

¹³⁵ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 52.

¹³⁶ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 52.

¹³⁷ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 49.

¹³⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 56.

vyzdvihla, že autor poučuje čtenáře o slunci a zmiňuje Héliu. Apollón nakonec přijede z oblohy v autě (ve skutečnosti sluneční vůz), které poté přemění na autobus, aby se do něj všichni vešli. Autor zde také poukáže na to, že je Apollón věštec. Sám o sobě řekne, že je bůh proroctví a ví spoustu věcí. Například uhodne, kdy má Thálie své šestnácté narozeniny.¹³⁹ Jeden z cestujících Apollónovi položí otázku, proč jsou někdy bohové slunce a měsíce Hélios a Seléna a někdy Apollón a Artemis. Tuto skutečnost vysvětluje Riordan těmito slovy: „Regulace,“ vysvětloval Apollón. „Začali s tím Římané. Nemohli si dovolit všechny ty oběti v chrámech, a tak nechali být Héliu a Selénu a naložili jejich povinnosti do popisu práce nám. Sestřička dostala na starosti měsíc. Já slunce. Nejdřív mě to dost otravovalo, ale aspoň jsem přišel k tomuhle bezva autáku.“¹⁴⁰

V knize jsou okrajově zmíněni Títáni Aigaios a Okeános. Autor prostřednictvím Percyho vysvětluje čtenáři, že se jedná o nesmrtelné, kteří vládli oceánu za dnů Títánů, dříve, než převzal moc Olymp. Říká, že se teď vrátili a vládce Títánů Kronos a jeho spojenci začali nabírat sílu, což není dobré.¹⁴¹ V souvislosti s Títány Riordan připomíná osud Krona, o kterém byl čtenář informován již v první knize. Zároveň těmito slovy připomíná, co je to Tartaros: „Před tisíci lety, po tom velkém boji Títáni versus Bohové, ho bohové rozkrájeli na kousky jeho vlastní kosou a ty zbytky nasypali do Tartaru, což je něco jako bezedná recyklační nádrž na nepřátele bohů.“¹⁴²

Bohyně Artemis se vydává zabít nestvůru, která může způsobit zkázu Olympu. Během své výpravy však zmizí. Cílem Percyho výpravy je Artemidu najít a zároveň zjistit, které nestvůře byla údajně na stopě. Když o tom Cheirón uvažuje, zmiňuje pár známých mytologických nestvůr: „Tomuto popisu by například odpovídal Týfón. Ten byl pravou hrozbou Olympu. Nebo mořská nestvůra Keto. Ale kdyby se některá z nich probrala, věděli bychom to. Jsou to nestvůry z oceánu velké jako mrakodrapy. Tvůj otec Poseidón by už dávno spustil poplach. Obávám se, že tato nestvůra nebude tak lehkou pozorovatelná.“¹⁴³ Týfón byl „Superdrak“ se sto hlavami chrlícími oheň a stovkou různých hlasů, kterého

¹³⁹ Tamtéž, str. 63.

¹⁴⁰ Tamtéž, str. 62.

¹⁴¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 81.

¹⁴² Tamtéž, str. 89.

¹⁴³ Tamtéž, str. 110.

porodila Gáia Tartarovi.¹⁴⁴ Keto je dcera Ponta a Gáie. Je to matka četných oblud, které měla se svým bratrem Forkydem, například Gorgony a Echidny.¹⁴⁵

Nakonec se ukázalo, že touto nestvůrou, která má způsobit zkázu Olympu, jest Ophiotaurus. Ophiotaurus je tvor, kterého Percy na žádost Hípokampů vysvobodil z rybářské sítě. Ophiotaurus vypadal takto: „Dostal jsem se vedle toho tvora a poznal, že je to kráva. Teda... už jsem slyšel o mořských kravách, jako o kapustňácích a tak, ale tohle byla opravdová kráva se zadkem hada. Zepředu to vypadalo na tele – ještě malé, s černou kůží a velkýma smutnýma hnědýma očima a bílým čumákem – a zadní půlku těla tvořil černohnědý hadovitý ocas s ploutvemi, které se táhly nahoře a dole, vypadalo to jako nějaký obrovský úhoř.“¹⁴⁶ Ophiotaurus úzce souvisí s Títány a jejich touhou zvítězit ve válce s bohy. „Byl zabit obrovským spojencem Títánů, kteří doufali, že když obětují jeho vnitřnosti v obřadu, zajistí jim to vítězství nad Diem.“¹⁴⁷ V *Prokletí titánů* je tento příběh také zmíněný: „Ale v zabítí neviných se skrývá síla. Hrozivá síla. Sudičky určily to proroctví před celými věky, když se tenhle tvor narodil. Řekly, že ten, kdo zabije Ophiotaura a obětuje jeho vnitřnosti ohni, získá sílu zničit bohy.“¹⁴⁸ Příběh s Títány a jejich nepovedeným pokusem o zničení bohů zde autor popisuje také: „Tehdy, za války s Títány, už Ophiotaura vlastně zavraždil jeden obří spojenec Títánů. Ale tvůj otec Zeus poslal orla, aby vnitřnosti odnesl, než se stačily hodit do ohně. Bylo to taktak. Teď, po třech tisících letech, se Ophiotaurus znovu narodil.“¹⁴⁹ Tímto výkladem odpovídá jedna z lovkyně na otázku Thálie, která chtěla vědět, co by se stalo, kdyby byly vnitřnosti Ophiotaura opravdu zničeny. Odpověď nikdo nezná, když k tomu nikdy nedošlo. Luke a jeho spojenci, kteří mají v plánu probudit zpět k životu Krona, plánují Ophiotaura využít pro svůj plán. Thálie se dozvídá, že k životu ji přivedl zpět právě Kronos, aby obětovala Ophiotaura, vhodila jeho vnitřnosti do posvátného ohně na hoře, získala nekonečnou moc a svrhla Olymp. Děti takzvané Velké trojky jsou totiž neobyčejně mocné.

¹⁴⁴ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 334.

¹⁴⁵ Tamtéž, str. 191.

¹⁴⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 129.

¹⁴⁷ Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné z: <https://www.theoi.com/Ther/TaurosOphis.html> [cit. 07.04.2023].

¹⁴⁸ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 251-252.

¹⁴⁹ Tamtéž, str. 252.

V této knize se také více dozvídáme o bohu Dionýsovi a jeho manželce Ariadně. Autor do příběhu tento mýtus vsunul velice chytře. Když Percy nebyl vybrán jako účastník výpravy, jejíž cílem bylo nalezení ztracené Artemidy a unesené Annabeth, vydal se za svými přáteli na okřídleném koni Pegasovi a sledoval je. Na této misi ho nachytil právě Dionýsos. Percy mu sdělil, že se výpravy účastnit musí, protože chce pomoci svým přátelům. Poté mu Dionýsos sdělil známý příběh o Ariadně a Théseovi: " „Nevyprávěl jsem ti nikdy o Ariadně?“ zeptal se pan D. „O té krásné princezně z Kréty? Ta taky ráda pomáhala kamarádům. Konkrétně jednomu mladému hrdinovi jménem Théseus, i to byl syn Poseidóna. Dala mu klubko kouzelné niti a ta ho vyvedla ven z labyrintu. A víš, jak se jí za to Théseus odměnil?“ "¹⁵⁰ Dionýsos Percymu vylíčil, jak ji Théseus opustil, on ji našel a vzal si ji za ženu. Chtěl tím Percymu naznačit, že ho stejně nakonec všichni zradí. Dionýsos příběh vypráví stejně, jako se vypráví v původní mytologii. Théseus se o několik dní později vylodil na ostrově, dnes známém jako Naxos. Tehdy se ale jmenoval Dia. Théseus tady Ariadnu opustil spící na břehu a odplul pryč. Proč tak učinil, zůstane navždy záhadou. Někteří tvrdí, že ji opustil kvůli Panopeově dceři Aigle, která byla jeho novou milenkou. Jiní zase tvrdí, že si v době, kdy mu nepříznivé větry nedovolily odplout z ostrova, uvědomil, jaký neklid by Ariadnin příjezd v Athénách způsobil. Další říkají, že se Théseovi ve snu objevil Dionýsos a vyhrožoval mu, že chce Ariadnu pro sebe. Když se z tohoto snu Théseus probudil a viděl, že se k Dii blíží Dionýsovo loďstvo, tak v náhlé hrůze zvedl kotvy. Dionýsos na něho prý seslal kouzlo, a to ho přimělo zapomenout na slib, který dal Ariadně a také na ni samotnou.¹⁵¹

Na výpravě na Percyho partu v Muzeu letectví a kosmonautiky zaútočí Nemejský lev. Byla to nezranitelná obluda, která pocházela od Týfóna a Echidny. Činila nebezpečnými pastviny kolem Nemey na Peloponnésu. Byla uškrcena Héraklem. Od té doby nosil Héraklés lví lebku jako přilbu a kožešinu jako pláštěnku.¹⁵² Riordan Nemejského lva ve své knize popisuje zkrátka jako obrovského lva se stříbrnými drápy a zlatě se lesknoucím kožichem.¹⁵³ V Riordanově knize není lev sice uškrcen, ale Percy mu, když zařval, vymáčkkl do tlamy jídlo pro kosmonauty z muzejního bufetu. Lev se začne dusit a Percyho přátelé ho zastřelí pomocí šípů. Stejně jako Héraklés svlékl lva z kůže a nosil jeho kožešinu, obdržel ji i Percy, jakožto

¹⁵⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 140.

¹⁵¹ GRAVES, Robert. *Řecké mýty*, str. 354.

¹⁵² FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*, str. 240.

¹⁵³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 158.

válečnou kořist. Proměnilo se v ní mrtvé tělo lva: „Lev jako by se rozplýval, jak to někdy dělají mrtvé nestvůry, až z něj nezbylo nic než lesknoucí se kožešina, a i ta se postupně scvrkla do velikosti kožichu normálního lva.“¹⁵⁴

Když se Percy ptá Apollina, jestli ví, kde je nestvůra, kterou hledala Artemis, poradí mu Apollón, aby vyhledal Nérea, starce moře. Néreus byl nejstarší syn Ponta a bohyně Země Gáie. Byl také otcem Néreoven. Stejně jako Próteus hlídal stádo tuleňů, patřící Poseidónovi. Néreus byl velice moudrý muž a měl věštecký dar, ale věstit odmítal. Když se ho chtěl Héraklés zeptat, kde je zahrada Hesperidek, proměnil se například ve vodu a v oheň, aby se vyhnul jeho dotěrným otázkám. Héraklés ho proto musel svázat ve spánku, aby ho donutil promluvit.¹⁵⁵ Percy Nérea nachází mezi bezdomovci a charakterizuje ho těmito slovy: „Na konci mola usnul na kousku slunečního světla chlap, který vypadal asi tak na milion let. Měl na sobě pyžamo a chlupatý župan, možná kdysi bílý. Byl tlustý a vousy měl bílé až do žluta. Trochu připomínal Santa Clause, kdyby se Santa právě vykulil z postele a prolezl záchodovou mísou. A jeho smrad? Když jsem se k němu přiblížil, ztuhl jsem. Smrděl strašně, to ano – ale *mořsky* strašně. Jako horké chaluhy a mrtvé ryby a slaná voda.“¹⁵⁶ Když se ho Percy chtěl zeptat na otázku, Néreus se před ním za každou cenu snažil utéct. Dokonce skočil do vody, kde se proměnil v tuleně, následně v kosatku, a nakonec v úhoře. Percymu se podaří starce chytit a jeho otázka (Která nestvůra může způsobit konec bohů?) byla zodpovězena. V tomto okamžiku se dozvídá o výše zmíněném Ophiotaurovi.

Ani v tomto díle nechybí starořecké prvky. Zde se konkrétně objevuje krátký popis stylu oblékání ve starověkém Řecku. Percymu se zdá sen, ve kterém má na sobě staromódní řeckou tuniku a páskové kožené sandály.¹⁵⁷

Kromě Nemejského lva narazí Percyho výprava na Erymanthského kance. Percy ho popisuje jako to největší prase, jaké kdy viděl. Byl to divočák, vysoký skoro deset metrů s usopleným růžovým rypákem a kly velikosti kánoí. Na zádech se mu ježily hnědé chlupy a měl divoké a vzteklé oči.¹⁵⁸ Percy si snaží vzpomenout na mýtus, související s tímto divokým kancem: „Byl jsem přesvědčený, že s ním kdysi bojoval Héraklés, ale nemohl jsem přijít na to, jak ho

¹⁵⁴ Tamtéž, str. 163.

¹⁵⁵ *Slovník řecko-římské mytologie a kultury*, str. 169.

¹⁵⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 246.

¹⁵⁷ Tamtéž, str. 175.

¹⁵⁸ Tamtéž, str. 187.

porazil. Matně jsem si vzpomínal, že ten kanec rozryl několik řeckých měst, než se ho Héraklovi podařilo přemoct.“¹⁵⁹ Důležité je, že dětský čtenář poznává nového tvora, kterého si dokáže spojit s Héraklém. Héraklés naháněl kance u řeky Erymanthu. Chytit tak obrovské zvíře živé byl opravdu těžký úkol. Héraklés ho hlasitým pokřikem vyhnal z houští, zahnal ho do hluboké závěje a skočil mu na záda. Spoutal kance řetězy a živého ho odnesl na ramenou do Mykén.¹⁶⁰ „Když ale slyšel, že se Argonauté shromažďují na plavbu do Kolchidy, shodil kance před tržištěm, a místo aby čekal na další rozkazy od Eurysthea, ukrytého v bronzovém sudu, odešel se s Hylem připojit k výpravě. Není známo, kdo lapeného kance zabil, ale jeho kly jsou dosud uchovány v Apollónově chrámu v Kymách.“¹⁶¹

V této části knižní série se Percy setkává s Afrodítou. Afrodíté je dcera Diova a Dionina. Podle jiné pověsti byla zrozena z mořské pěny a z moře vystoupila na ostrov jménem Kypros. Již od dob Homérových je Afrodíté bohyní krásy a lásky a je nejkrásnější ze všech bohů.¹⁶² To, že je Afrodíté bohyní krásy, je v Riordanově díle zdůrazněno v popisu jejího vzhledu: „Měla na sobě červené saténové šaty a vlasy se jí kroutily jako vodopád prstýnků. Měla tu nejkrásnější tvář, jakou jsem kdy viděl: dokonale nalíčenou, s oslnivýma očima a úsměvem, který by rozsvítil odvrácenou stranu Měsíce.“¹⁶³ „Vyber si tu nejhezčí herečku, jaká tě napadne. Tahle bohyně byla ještě desetkrát krásnější.“¹⁶⁴ V rozhovoru s Percym se ho Afrodíté snažila přesvědčit, aby zapomněl na Artemidu a nestvůru a soustředil se jen na záchranu Annabeth. Později Percyho jeho přátelé varovali, že Afrodíté už svedla z cesty spoustu hrdinů. Okrajově zde Athéna zmiňuje lásku Heleny a Parida v souvislosti s Trójskou válkou. V tom, jak v rozhovoru klade důraz především na lásku a vyzdvihuje ji nade vše ostatní, je vidět, že je nejen bohyní krásy, ale také lásky.

Percy se svojí skupinkou vstoupí na skládku plnou božských předmětů. Ukáže se, že ji stráží Talós. Talós je jméno dvou velice rozdílných postav z řeckých bájí. První je měděný obr z Kréty a druhá je synovec athénskému umělce a vynálezce Daidala.¹⁶⁵ „O jeho rodičích není nic známo, ale zdá se, že ho vytvořil bůh ohně a kovářství Héfaiostos.“¹⁶⁶ To, že je Talós

¹⁵⁹ Tamtéž, str. 189.

¹⁶⁰ GRAVES, Robert. *Řecké mýty II*, str. 113.

¹⁶¹ Tamtéž, str. 113.

¹⁶² SASKA, Leo František a František GROH. *Mythologie Řeků a Římanů*, str. 45.

¹⁶³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 201.

¹⁶⁴ Tamtéž, str. 202.

¹⁶⁵ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 404.

¹⁶⁶ Tamtéž.

výtvořem Héfaista, je v knize řečeno také. Percy ho popisuje jako věc, která povstala z kovu, jako bronzového obra v plné řecké zbroji. Byl neuvěřitelně vysoký a připomínal mu mrakodrap s nohama a rukama.¹⁶⁷

Naši hlavní hrdinové se musí dostat k Artemidě na Horu zoufalství. Cestou musí projít přes zahradu Hesperidek a čelit strašlivému drakovi Ladonovi. Je velmi znát, že autor se v tomto díle série věnoval především Héraklovým příběhům. Héraklés byl poslán Eurystheem k Hesperidkám pro jejich zlatá jablka, což byl jeho jedenáctý úkol. Tato zlatá jablka dala kdysi Gáia Héře jako svatební dar a Héra je svěřila čtyřem Hesperidkám. Jmenovali se Aiglé, Erychteia, Hesperia a Arethúsa. Ty je poté zasadily na své zahradě, kde z nich vyrostly nádherné stromy a hlídal je stohlavý drak, potomek Echidny a Týfóna.¹⁶⁸ Autor v knize Hesperidky stručně představuje spolu s drakem Ladonem. Když naši protagonisté vstoupí do zahrady Hesperidek, autor představuje také jablka nesmrtelnosti a zmiňuje, že byly svatebním darem pro Héru od Dia. Riordanův popis draka je opět velmi nápaditý a čtenář si ho hned snadno představí. Riordan ho Percyho očima charakterizuje takto: „Tělo tohoto plaza bylo silné jako raketový motor a lesklo se měděnými šupinami. Měl víc hlav, než jsem dokázal napočítat, jako by někdo vzal sto zabijáckých kraitů a svázal je dohromady. Zdálo se, že spí. Hlavy ležely stočené jako veliká porce špaget na hromadě v trávě a všechny oči byly zavřené.“¹⁶⁹ V zahradě se zjeví i samotné Hesperidky.

Když Percy se svou družinou proklouznou kolem draka díky lovkyni, která zaměstnala jeho pozornost, ocitli se na Hoře zoufalství. Percy se ptá, proč se jí tak říká. Lovkyně Zoe mu odpovídá: „Po válce mezi Titány a bohy bylo mnoho Títánů potrestáno a uvězněno. Krona rozkouskovala a shodila do Tartaru. Jeho pravou ruku, generála jeho vojska, uvěznili tady nahoře, na vrcholu, hned za zahradou Hesperidek.“¹⁷⁰ Riordan zde opět opakuje osud Krona. Zmíněný Generál jest komplicem Luka, syna Herma, který se rozhodl pomoci Kronovu vzestupu, jak už zde bylo řečeno. Ke konci knihy se Percy s Generálem setkává a je odhaleno, že Generál je Atlás. Atlás byl synem Titána Íapeta a Ókeanovny Klymeny. Byl to obr, který nesl na ramenou nebeskou klenbu.¹⁷¹ Po potlačení vzpoury Títánů proti olympským bohům, které se zúčastnil, mu nejvyšší bůh Zeus určil trest, že musí navěky nést

¹⁶⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 211.

¹⁶⁸ TRENCSENYI-WALDAPFEL, Imre. *Mytologie*, str. 191-192.

¹⁶⁹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 276.

¹⁷⁰ Tamtéž, str. 272.

¹⁷¹ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*, str. 75.

obrovskou tíhu nebeské klenby.¹⁷² Tuto klenbu místo Atlanta nejdříve držel Luke, poté ji lstí předal Annabeth a nakonec ji musela držet bohyně Artemis, kterou tak Atlás uvěznil. Když Percy přichází nahoru, popisuje tento výjev: „Dostali jsme se na vrchol. Pár metrů před námi se v prudkém víru honily šedé mraky a vytvářely trychtýř, který se málem dotýkal špičky hory, ale místo toho spočíval na ramenou dvanáctileté dívky s kaštanovými vlasy a v rozedraných stříbrných šatech. Byla to Artemis, nohy připoutané ke skále řetězy z božského bronzu.“¹⁷³ Celý příběh a to, jak břemeno nebeské klenby funguje, je tu vylíčeno velmi výstižně a srozumitelně. Percy se přímo zeptá, proč Artemis tu oblohu prostě nepustí. Atlás mu vysvětluje, že je to místo, kde se obloha a země poprvé setkaly a že Úranos a Gáia zde přivedli na svět mocné Titány. Jelikož obloha stále touží sevřít zemi, někdo ji musí držet v mezích, jinak by se zhroutila a rozdrtila horu a všechno v dosahu sta hodin chůze.¹⁷⁴

Zde bych vyzdvihla to, že autor dokázal vyjádřit, jaké to asi je nést tíhu celého světa. Čtenář si to dle jeho vyprávění dokáže lépe představit a vcítit se do takové situace. Aby se Artemis mohla pustit do boje s Atlantem, nabídne se Percy, že od ní oblohu převezme. Pocity s tím spojené popisuje takto: „Chvíli jsme s Artemidou nesli váhu nebe společně. Byla to ta nejtěžší věc, jakou jsem kdy cítil, jako by mě drtilo tisíc nákladňáků. Chtělo se mi omdlít bolestí, ale zhluboka jsem oddechoval. *Já to dokážu.* Pak Artemis zpod břemene vyklouzla a já ho držel sám. Později jsem se mnohokrát pokoušel vysvětlit, jaké to je. Nikdy se mi to nepodařilo. Každý sval v těle se mi proměnil na oheň. Připadalo mi, jako by se mi rozpouštěly kosti. Chtělo se mi křičet, ale neměl jsem sílu otevřít pusy. Pomalu jsem klesal, níž a níž do země, váha oblohy mě drtila.“¹⁷⁵ Nakonec Percy a Artemis Atlanta poráží a společnými silami se jim podaří dostat ho zpátky na své místo a předat mu zpět jeho břemeno. Percy se poté na radě bohů strachuje, že Atlás někoho přinutí, aby po něm břemeno převzal. Jeho otec Poseidón mu ale vysvětluje, že prokletí tohoto břemene se dá vynutit pouze na Títánovi, tedy jednom z dětí Gáie a Úrana. Všichni ostatní musí břemeno převzít dobrovolně a z vlastní vůle. Takovou věc nedokáže nikdo jiný než silný hrdina, který má poctivé srdce a velkou odvahu.¹⁷⁶

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 281.

¹⁷⁴ Tamtéž, str. 285.

¹⁷⁵ Tamtéž, str. 291.

¹⁷⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*, str. 320.

5.3 Edukační význam knihy *Percy Jackson: Prokletí titánů*

Již z autorovy předchozí tvorby je očividné, že ačkoliv v každé knize kombinuje různé, spolu nesouvisející mýty, snaží se každý díl série zaměřit na dobrodružství jedné určité postavy. V *Moři nestvůr* to byl Odysseus a jeho cesty. V *Prokletí titánů* je to Héraklés a mýty souvisejícími s úkoly, které musel plnit. V knize nejsou samozřejmě zakomponovány všechny, jelikož by to bylo velice obsáhlé. Ale skutečnost, že se Rick Riordan v knize snaží blíže představit právě Hérakla, dokazuje to, že se v Percyho příběhu objevuje Nemejský lev, Erymanthský kanec a Hesperidky a jejich zlatá jablka. Zmiňuje zde prostřednictvím boha Dionýsa také jeho příběh s Ariadnou. Čtenář podle mého názoru získá ucelené a základní povědomí o tom, kdo to byl Héraklés a jaké byly jeho činy.

Rick Riordan zde blíže představuje bohy, kteří dosud nedostali tolik prostoru a čtenář zatím neměl možnost se s nimi prostřednictvím této knižní série seznámit. Jedná se například o bohyni Artemidu, která je pro příběh velmi důležitá, Apollóna nebo Afrodítu. Do popředí se také více dostávají Títáni a velmi mě oslovilo, jak dobře Riordan vylíčil, jaké to asi je nést na ramenou nebeskou klenbu. Myslím si, že to čtenáři díky autorově barvitým a zajímavým popisům uvízne v hlavě.

Autor zde hezky pracuje s architekturou v Americe. Zmiňuje v tomto díle Hooverovu přehradu a bronzové sochy andělů, které se zde nachází. Riordan zde říká, že byly zasvěceny Diovi. Když jsou Percy a jeho přátelé napadeni, Thálie poprosí svého otce Dia, aby jim pomohl a andělé najednou ožijí a odnesou je do bezpečí. Dětem tato stavba může uvíznout v paměti, díky tomu, že jí Riordan takto zakomponoval do svého fantasy příběhu a sochy nechal ožít. V této části knihy je také řečeno, že Annabeth by byla z návštěvy této stavby nadšená, kvůli své lásce k architektuře, což je odkaz na Athénu a zároveň drobné opakování pro čtenáře.

V této knize se objevuje mnoho dalšího opakování – je to nutné, neboť řecká mytologie může být pro děti příliš komplikovaná, až nepřehledná. Velmi přínosná byla kapitola, kde se Percy a jeho výprava zúčastní porady bohů. Jednotliví bohové, se kterými byl čtenář již obeznámen, jsou zde vyjmenováni a popsáni tak, aby vynikly jejich charakteristické rysy (například Apollón měl na sobě sluneční brýle, Dionýsos kroutil v prstech výhonek révy, Arés si brousil nůž apod.). Tuto knihu, stejně jako předchozí dvě v sérii, hodnotím velice kladně a jako kvalitní zdroj informací pro děti.

Závěr

V této bakalářské práci jsem se zabývala důkladným rozbořem knižní série *Percy Jackson a Olympané* od amerického autora Ricka Riordana. Cílem práce bylo zhodnotit toto dílo jako zdroj informací o řecké mytologii pro děti školního věku. Jako předmět svého zkoumání jsem si vybrala první tři knihy série: *Zloděj blesku*, *Moře nestvůr* a *Prokletí titánů*. Každé z těchto tří knih jsem věnovala samostatnou kapitolu, ve které jsem se snažila důkladně rozebrat děj knihy, jednotlivé mytologické postavy a prvky, které se v knize objevují a následně jsem kriticky zhodnotila její edukační význam pro dětské čtenáře.

Při tvorbě práce jsem postupovala následujícím způsobem. Každou zkoumanou knihu jsem prostudovala a zaznamenala si mytologické postavy, které se v knize objevují. Věnovala jsem pozornost tomu, jakým způsobem autor o dané postavě píše, zda ji čtenáři představuje srozumitelně, zda příběh dané postavy koresponduje s její charakteristikou v původní mytologii a podobně. Při porovnávání mezi autorovým pojetím mytologie a původní mytologií jsem využívala odborné publikace a prameny, týkající se tohoto tématu.

Během tohoto procesu jsem došla k velmi pozitivním závěrům. Autor jednotlivé bohy, příšery a předměty (např. zlaté rouno), které známe z mytologie, velmi hezky zakomponoval do příběhu a vysvětlil jejich charakteristiku. Zasazuje je do moderní doby a často do vyprávění vnáší humor. To vše napomáhá tomu, že si čtenář lépe zafixuje informace, které z knihy získá. Kvalitě charakteristiky postav značně přispívají autorovy popisy vzhledu, které jsou velice výstižné a propojují charakteristické znaky dané postavy. Rick Riordan také velmi hezky pracuje s recepcí antiky a v knize ukazuje, jak se toto historické období promítá do současného umění. Čtenář se tedy z knihy dovídá nejen informace o řecké mytologii, ale také informace o období antiky jako takovém.

Tato knižní série je určitě velmi spolehlivým a kvalitním zdrojem, týkající se tématu řecké mytologie a okrajově také období antiky a jejího druhého života. Příběh dokáže vtáhnout a zaujmout již od první stránky a dokáže ve čtenáři vzbudit zájem o téma. Stejným způsobem by bylo možné zkoumat poslední dvě knihy série a práce by se tak určitě dala rozšířit. Knihy obsahují další nové poznatky a představují nové postavy a mýty. Práce už by však byla velmi obsáhlá. Autor se též věnuje například egyptské mytologii, takže všechny jeho knihy by se daly zkoumat v podobném duchu, jako jsem to učinila já zde.

Seznam použitých informačních zdrojů

Antické literární prameny

HOMÉROS. *Odyseia*. 15. vyd. Přeložil Otmar VAŇORNÝ. Praha: Rezek, 1999.

Zkoumaná krásná literatura

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj blesku*. Praha: Fragment, 2013.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Moře nestvůr*. Praha: Fragment, 2013.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Prokletí titánů*. Praha: Fragment, 2013.

Odborná sekundární literatura

BAŽANT, Jan. *Perseus & Medusa: zobrazení mýtu od počátku do dneška*. Praha: Academia, 2017.

FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. Přeložil Jiří HORÁK. V Olomouci: Votobia, 1996.

GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Odeon, 1982.

GRAVES, Robert. *Řecké mýty II*. Praha: Odeon, 1982.

NEŠKUDLA, Bořek. *Encyklopedie řeckých bohů a mýtů*. Praha: Libri, 2003.

SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973.

SASKA, Leo František a František GROH. *Mythologie Řeků a Římanů*. 9. vyd. Praha: nakladatelství I.L. Kober, 1948.

Slovník řecko-římské mytologie a kultury. Praha: EWA, 1993.

TRENCSENYI-WALDAPFEL, Imre. *Mytologie*. Praha: Odeon, 1967. Klub čtenářů.

ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996.

Internetové zdroje

Rick Riordan série | Databáze knih. *Knihy* | *Databáze knih* [online]. Copyright © 2008

Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/serie-autora/rick-riordan-6750>

Rick Riordan Životopis | Databáze knih. *Knihy* | *Databáze knih* [online]. Dostupné z:

<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/rick-riordan-6750>

An Interview With Rick | Rick Riordan. *Rick Riordan* [online]. Dostupné

z: <https://rickriordan.com/about/an-interview-with-rick/>

Frequently Asked Questions | Rick Riordan. *Rick Riordan* [online]. Dostupné

z: <https://rickriordan.com/about/frequently-asked-questions/>

Satyr – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Satyr>

The Fates :: The Destiny Goddesses. *Greek Mythology* | *GreekMythology.com* [online].

Copyright © Copyright 1997 Dostupné

z: https://www.greekmythology.com/Other_Gods/The_Fates/the_fates.html

The Curse of Medusa From Greek Mythology. *ThoughtCo.com is the World's Largest*

Education Resource [online]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/greek-mythology-medusa-1524415>

Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné

z: <https://www.greekmythology.com/Myths/Monsters/Khalkotauroi/khalkotauroi.html>

Cyclopes • Facts and Information the Greek One-Eyed Monsters, Cyclops. *Greek Gods and*

Goddesses • Facts and Information [online]. Copyright © Greek Gods and Goddesses 2010

Dostupné z: <https://greekgodsandgoddesses.net/myths/cyclopes/>

Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné

z: <https://www.theoi.com/Gigante/GigantesAgriosOreios.html>

Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné

z: <https://www.greekmythology.com/Myths/Elements/Aegis/aegis.html>

Just a moment.... *Just a moment...* [online]. Dostupné

z: <https://www.theoi.com/Ther/TaurosOphis.html>